

The Geopolitical Strategy of the National Security of the United States of America against China in the era of Joe Biden (2020-2024)

Bahador Zarrei¹, Mehdi Moosavi²

1. Associate Professor of Political Geography, University of Tehran, Iran.

E: B.zarei@ut.ac.ir (Corresponding Author)

2. Assistant Professor of Geopolitics Department. Aja Command and Staff University, Tehran, Iran.

E: Mehdi7moosavi@gmail.com

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords

The United States of America
China

The national security strategy
of the United States of
America

NATO strategy

The challenge and geopolitical
Competition

The national security strategy of the United States of America has always fluctuated between the two attitudes of isolationism and internationalism, due to the fixed goals and economic capacity, physical security. The National Security Strategy document of the United States of America, compiled in 2022, shows an important part of the foreign, security, commercial, economic, technological, and geopolitical relations between the two countries, the United States and China, and their allies during at least one term of the Biden presidency., and the expansion of its values. The United States of America considers China a challenge and a major geopolitical rival in the global geopolitical system, which, due to its economic, political, military, and technological capacities and the necessary influence among the countries of the world, can change the international order in the eyes of the United States of America. and disturb his allies and form a new order in the world geopolitical system in line with his goals and plans. . The purpose of writing this article is to analyze the geopolitical behavior of the United States of America in the national security strategy document of this country during the Joe Biden period (2020-2024) with the three approaches of challenge, competition and geopolitical cooperation with China in this period. The method of descriptive-analytical research and the method of collecting research data is documentary and library. The findings of the research show that the geopolitical behavior of the United States of America in the mentioned document towards China in the geopolitical arena of the global and regional system and in the context of the geopolitical challenge in the field of the existing international order, geopolitical competition in the political, military, economic-commercial, technological field, maritime routes and finally geopolitical cooperation in the field of health, health and climate and mutual transparency during which these strategies will be planned and implemented in the mentioned areas

Article History:

Received:

07 JA 2024

Received in revised form:

21 AP 2024

Accepted

29 AP 2024

Available online:

20 AP 2024

Citation: . Zarrei, B. & Mehdi Moosavi, M. (2024). The Geopolitical Strategy of the National Security of the United States of America against China in the era of Joe Biden (2020-2024). Journal of Geography, 22 (81), 131-151.

 <http://doi.org/10.22034/iga.2024.712912>

© The Author (s).

Publisher: Iranian Geographical Associati

This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Extended Abstract

Introduction

The national security strategy of the United States of America has always fluctuated between the two attitudes of isolationism and internationalism, due to the fixed goals and economic capacity, physical security. The National Security Strategy document of the United States of America, compiled in 2022, shows an important part of the foreign, security, commercial, economic, technological, and geopolitical relations between the two countries, the United States and China, and their allies during at least one term of the Biden presidency, and the expansion of its values.

Methodology

This research, using a descriptive-analytical method, tries to examine the national security strategy of the United States of America during the presidency of Joseph Robin Biden Jr. (known as Joe Biden 2020–2024), focusing on the geopolitical behavior of this country in confrontation with China. The methods of collecting information in this research are documentary and library. The method of analyzing the information collected in this qualitative research was done using logic, thinking, and geopolitical arguments. In this research, geopolitical sources and texts, international relations, regional studies, and national security strategies of the United States of America in different periods (1986–2022) have been used. One of the qualitative features of this research is that it benefits from the opinions of specialists and experts in the fields of geopolitics, national security, and think tanks in the United States of America regarding the strategic document of this country's national security regarding China from the perspective of the geopolitical approach.

Results and Discussion

The National Security Strategy document of the United States of America at any time is a combination of the fixed indicators of the national security system of the United States of America and the plans and preferences of the President and his cabinet. Maintaining and protecting the territory, people, and way of life of the United States of America, the leadership and dominance of the United States of America in the outside world, strengthening the alliance with friendly governments, and confronting the enemies of the United States of America are among the constant factors that can be found in almost all the strategic documents of the national security of the United States of America. On the other hand, the preferences of the president and the government of the United States of America, such as those expressed during the election campaigns, also form an important part of the strategic documents of the national security of the United States of America. The national security strategy of the United States of America during the Biden era has dealt with China's geopolitical behavior more than eight times and more than ever due to the promotion of military power, the development of military weapons, and China's nuclear activities, as well as the claim of China's interference and influence in the affairs of other countries and the challenge Padayar has included human rights in China in this strategic document and has reminded its allies and strategic partners of the necessity of diplomacy and the continuation of geopolitical confrontation with China.

Conclusion

Joe Biden, who won the US election in 2020, wrote his government's national security strategy and sent it to the House of Representatives in 2022. From the perspective of this strategy, China's geopolitical behavior can be categorized into three types: geopolitical challenge, geopolitical competition, and geopolitical cooperation. This strategic document of the Biden era and the NATO strategic document show more concern about China's geopolitical challenge than the six strategic documents of the past six American presidencies. In both strategic documents, America considers China its most important geopolitical challenge in the global geopolitical system and the Indo-Pacific geopolitical region as the most important region where the geopolitical

challenge and conflict between these two countries will be formed in the future. The authors of this document believe that geopolitical competition is changing and often complex. A context in which common challenges can be addressed, while these problems often exacerbate competition and further geopolitical challenges.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

References

- 1) Agnew, J. A. (2003). *Geopolitics: Re-visioning world politics*. Psychology press.
- 2) Ahmadi Nohdani, S. (2019). Geopolitical view of French geographers and thinkers on Iran, *Geopolitics Quarterly*, Volume 15, Number 55, Autumn Volume, pp. 221-270. [Persian].
- 3) Alapour, M. (2020). Indo-Pacific and the need for the Islamic Republic of Iran to take a more serious look at it, *Political and International Research Quarterly*, No. 49. [persian]
- 4) Alapour, M. (2021). Indo-Pacific and the need for the Islamic Republic of Iran to take a more serious view of it, *Quarterly Journal of Political and International Research*, No. 49. <https://sanad.iau.ir/journal/pir/Article/688253?jid=688253>
- 5) Amiri, Gh., & Mehrshad, M. (2022). The strategic approach of America and India to the Indo-Pacific region. *Political and International Approaches*, 14(1), 123-148. [persian].
- 6) Ayres, A. (2019). The US Indo-Pacific Strategy Needs More Indian Ocean. *Council on Foreign Relations*.
- 7) Bayat, H.R., Ahmadi, A., Zaki, Y., & Etaat, J. (2020). Explaining the Pattern of Regional Power Relations in the Syrian Geopolitical Crisis, *Geopolitics Quarterly*, Year 16, Issue 1, Spring, pp. 74 – 37. [Persian].
- 8) Biden, J. (2021). *Interim National Security Strategic United States of America Guidance*, The White House.
- 9) Blackwell, M. (2006). *Political Geography*, Routledge Press.
- 10) Bluet, B. (2001). *Geopolitics and Globalization in the Twentieth Century*, London: Reaction Books
- 11) Brzezinski, Z. (2003). "living with China," *The national interest*.
- 12) Chen; T., & Nance, A., & Sumner, H. (2022). *Water wars: AUKUS goes hypersonic*. <https://www.lawfareblog.com/water-wars-aukus-goes-hypersonic>.
- 13) *China's Unpeaceful Rise*. (2006). *Current History*, Vol. 105, No. 690.
- 14) Clapsa, k. (2006). *Man, The State, and War*. New York: Columbia University Press.
- 15) Cohen, S.B. (2009). *Geopolitics of the world System*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- 16) Dehghani Firouzabadi, S.J. (2016). *Theories of International Relations*, first volume, Tehran: Samit Publications. [persian]
- 17) Deutsch, K. W. (1988). *The analysis of international relations*. Prentice Hall.
- 18) Dodds, K. (2000). *Geopolitical Traditions, A century of Geopolitical thought*, Routledge Publication.
- 19) Dodds, K. (2000). *Geopolitics in a Changing World*, England, Person Education Limited. <http://10.30495/PIR.2022.1946086.3404>
- 20) Freidman, M. (1982). *Capitalism and Freedom*, The University of Chicago Press, Chicago and London.
- 21) Friedman; G & Jacob, L. Sh. (2017). *The Geopolitics of 2017 in 4 Maps*,
- 22) Gray, C. S (1977). *The Geopolitics of the Nuclear Era*. New York, Russak & Company. Inc.
- 23) HafezNia, M.R., & Romina, E. (2019). Geopolitical strategy to solve the pandemic crisis. *International Quarterly of Geopolitics*, 16(60), 1-9. [Persian].
- 24) HafezNia, M.R. (2006). *Principles and Concepts of Geopolitics*, Tehran: Amirkabir Publications. [persian].

- 25) Haggett, P. (2001). *Geography: A Global Synthesis*. Publisher: Prentice Hall.
- 26) Haggett, P. (2013). *New Combined Geography*, Tehran: Samit Publications. [persian]
- 27) Haji Yousefi, A.M., & Narouei, H. (2021). Geopolitics, geoeconomics and prospects of cooperation between Iran and India in Chabahar. *International Quarterly of Geopolitics*, 17(63), 8-61. [Persian]
- 28) Hollis, M., & Smith, S. (1991). *Explaining and Understanding International Relations* (Clarendon Paperbacks) st Edition, Clarendon Press. doi: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room>
- 29) Hosseini, S.S., Janparvor, M. (2016). Explanation of the geopolitical components affecting humanitarian intervention based on the views and theories of geopolitics and humanitarian intervention, *Political Geography Research*, Volume 2, No. 1. https://pg.um.ac.ir/article_25349_16172478be854e41c22edf33a8be34a7.pdf
- 30) Hosseini, S., & Jan Parvor, M. (2016). Explanation of geopolitical components affecting humanitarian intervention based on the views and theories of geopolitics and humanitarian intervention, *Political Geography Researches*, Volume 2, Number 1. [persian]. <https://doi.org/10.22067/pg.v2i5.65954>
- 31) Ikenberry, j. (2008). "The Rise of China and the Future of the West: Can the Liberal System Survive?" *Foreland Affairs*, January/February 2008.
- 32) Jalinousi, A., & Mozghan, B., (2015). Review of the American National Security Strategy Document (2015) and its impact on the national security of the Islamic Republic of Iran. *History Quarterly*, 10(37). https://mag.iga.ir/article_712912_4b0d3fdcaa2638575f4ef77a469f5135.pdf
- 33) Jan Parvar, M., and Ghorbani Sepehr, A. (2021). Philosophical-conceptual explanation of urban geopolitics. *Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Society)*, 19(68), 164-184. https://mag.iga.ir/article_245433_a8a18f8bc5d342c85ea9e9745ca20b22.pdf
- 34) Karmi, J., Shahmohammadi, P. (2018). Hegemony, Geopolitics and Sino-American Relations, *Central Asia and Caucasus Quarterly*, No. 105. http://ca.ipisjournals.ir/article_36193_1530ff3ec568148c7999bbf0cd4dc5e5.pdf
- 35) Kellner, P. (2021). Beyond" Indo-Pacific": Understanding Small Pacific Powers on Their Own Terms.
- 36) Kemp, G., & Harkavy, R. (1997). *Strategic Geography and the Changing*
- 37) Kissinger, H (2015). *China*, translator: Hossein Rasi, Tehran: Negah Maasear Publications. [persian]
- 38) Kolae, E., Niknam, R. (2013). The strategic challenge of China and the United States over global hegemony, *Strategic Policy Research*, No. 11, 3rd year. [persian]
- 39) Kovalev, V., Kasyanov, V., Bortsov, Y. S., Goloborodko, A. Y., & Skudnova, T. D. (2017). The increase in geopolitical competition as a challenge (threat) to Russia's national security.
- 40) Lashgari, I. (2023). The components of geopolitical influence on the violation of Iran's neutrality position in World War I (1918-1914). *Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Society)*, 21 (77), 193-199. https://mag.iga.ir/article_704869_afe941409a441a498f0619a8bc9321eb.pdf
- 41) Markowitz, J. N., & Fariss, C. J. (2018). Power, proximity, and democracy: Geopolitical competition in the international system. *Journal of Peace Research*, 55(1), 78-93.
- 42) Mazaheri, M., Kamran Dastjardi, H, Yazdan Panahdar, K, and Vathagh, Mahmoud (2023). Clarifying the role of geographical factors and geopolitical components in the formation of geopolitical relations (with a new and critical approach). *Geography (Scientific quarterly of the Iranian Geographical Society)*, 21(79), 85-108. https://mag.iga.ir/article_708408_74bca096c613b1e9d3a3b54f43ac9ffa.pdf
- 43) Mearsheimer, J. (2021). *The Inevitable Rivalry America, China, and the Tragedy of Great-Power Politics*, *Foreign Affairs*, November/December.
- 44) Merriam Webster Dictionary.(2022).Springfield, Massachusetts, United.
- 45) Mojtahedzadeh, P. (2012). *Philosophy and function of geopolitics*, Tehran: Samet Publications. [persian]
- 46) Moshir Zadeh, H. (2015). *Evolution in the theories of international relations*, Tehran, Somit Publications. [persian]
- 47) Moslinejad, A. (2021). Explaining the impact of geo-economics in the competition between Saudi Arabia and Qatar. *International Quarterly of Geopolitics*, 17(62), 1-26. [Persian].
- 48) Muir, R. (2000). *A new introduction to political geography*, Tehran: Publications of the Geographical Organization of the Armed Forces. [persian].
- 49) NATO (2022). *Strategic Concept*, Adopted Head of State and Government Submit in Madrid, 29 June 2022.
- 50) NNS (National Security Strategy of the United States of America) (2010). 32.
- 51) NNS (National Security Strategy of the United States of America) (2015). 33.
- 52) NNS (National Security Strategy of the United States of America) (2017). 34.

- 53) NNS (National Security Strategy of the United States of America) (2022). 23.
- 54) Petsinger, M. (2016). Geoeconomics Fellow in the US and Americas Programmed at Chatham House.
- 55) Prescott, J.R.V. (1978). The geography of frontiers and boundaries. New Jersey. Pub: Strategy”, Atlantic Monthly, Vol. 289, No. 1 and Experience Past: Strategy Security National Formulating). 2017. (M, Dalton., & J, Schaus., M, Cancian-. (CSIS (Studies International and Strategic for Center. Choices at Available”, Step First, Small If, Good a Is Guidance Security 18 November; Available at <https://www.swpberlin.org/en/point-of-view/president-trump->
- 56) Publisher: Carnegie Endowment for International Peace. Middle East.
- 57) Qavam, S.A. (2021). International Relations: Theories and Approaches, Tehran: Samet Publications. [persian].
- 58) Rosamond, B. (2000). Europeanization and discourses of globalization: Narratives of external structural context in the European Commission.
- 59) Saree Al-Qalam, M. (2021). What is China's role in America's alternative plan instead of the JCPOA, Jamaran news and information base. Date 10/27/1401. [in persian]
- 60) The Tragedy of Great Power Politics. (2001). London: www. Norton & Company.
- 61) Times, H. (2022). In its new Indo-Pacific strategy, the US commits to supporting India’s rise. February 13. <https://cset.georgetown.edu/article/in-its-new-indo-pacificstrategy-us-commits-to-supporting-indias>.
- 62) Trump, T(2017). Strategy Hinges on Russia”, The Foreign Policy Magazine, August 8. 38. Perthes, Volker at: <http://www.reuters.com/article/us-saudi-asiachinaidUSKBN16N0G937>. Rough.
- 63) UN Documents for Iran Security Council Resolution 1737 (2006).
- 64) UN Documents for Iran Security Council Resolution 1747 (2007).
- 65) UN Documents for Iran Security Council Resolution 1803 (2008).
- 66) UN Documents for Iran Security Council Resolution 1929 (2010).
- 67) UN Documents for Iran United Nations Security Council Sanctions (2006-2010).
- 68) Vasheq, M. (2016). epistemological explanation of the concept of geopolitics, Political Geography Research Quarterly, No. 10. [persian].
- 69) Walt, S.M. (2023). Looking Ahead to 2023 Looking Back. January 4, A Columnist at Foreign Policy and International Relations in Harvard University.
- 70) Westphal, k. (2013). unconventional oil and Gas-Global consequences.
- 71) Zarei, B. (2021). A New Look at China's Development, Tehran: Tehran University Press. [persian]
- 72) Zarqani, H., &Ahmadi, I. (2018). The concept of the national government in the perspective of postmodern geopolitics, Geography Quarterly, 17(61), 38-52. https://mag.iga.ir/article_246993_f6b90a2f4c5eb04224da1ec29f68649c.pdf

وارسی راهبردهای ژئوپلیتیک امنیت ملی ایالات متحده آمریکا در ارتباط با چین در دوره جو بایدن (۲۰۲۴ - ۲۰۲۰م)

بهادر زارعی^{۱*}، سید مهدی موسوی شهیدی^۲

۱. دانشیار گروه جغرافیای سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. (نویسنده مسئول) E: B.zarei@ut.ac.ir

۲. استادیار گروه ژئوپلیتیک، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، تهران، ایران. E: Mehdi7moosavi@gmail.com

چکیده

اطلاعات مقاله

راهبرد امنیت ملی ایالات متحده آمریکا، با توجه به ثابت بودن اهداف و ظرفیت اقتصادی، امنیت فیزیکی و گسترش ارزش‌های آن همواره میان دو نگرش انزواطلبی و گرایش بین‌الملل‌خواهی در فراز و فرود بوده است. سند راهبرد امنیت ملی ایالات متحده آمریکا که در سال ۲۰۲۲ تدوین شده بخش مهمی از آن دور نمای روابط خارجی، امنیتی، تجاری، اقتصادی، فناوری و ژئوپلیتیکی دو کشور آمریکا و چین و متحدان آن‌ها را طی حداقل یک دوره ریاست جمهوری بایدن را نشان می‌دهد. ایالات متحده آمریکا چین را یک چالش و یک رقیب بزرگ ژئوپلیتیکی در نظام ژئوپلیتیک جهانی می‌نگرد که به دلیل برخوردار بودن از ظرفیت‌های اقتصادی، سیاسی، نظامی و فناوری و نفوذ لازم در میان کشورهای جهان می‌تواند نظم بین‌المللی مدنظر ایالات متحده آمریکا و هم‌پیمانانش را به هم بزند و در راستای اهداف و برنامه‌های خود نظم نوینی در عرصه نظام ژئوپلیتیک جهانی شکل دهد. هدف از نگارش این مقاله تحلیل رفتار ژئوپلیتیکی ایالات متحده آمریکا در سند راهبرد امنیت ملی این کشور در دوره جو بایدن (۲۰۲۴ - ۲۰۲۰) با سه رویکرد چالش، رقابت و همکاری ژئوپلیتیکی با چین در این دوره است. روش پژوهش توصیفی - تحلیلی و شیوه گردآوری داده‌های پژوهشی اسنادی و کتابخانه‌ای است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که رفتار ژئوپلیتیکی ایالات متحده آمریکا در سند ذکر شده در قبال چین در عرصه ژئوپلیتیک نظام جهانی و منطقه‌ای و در چارچوب چالش ژئوپلیتیکی در حوزه نظم بین‌المللی موجود، رقابت ژئوپلیتیکی در حوزه سیاسی، نظامی، اقتصادی - تجاری، فناوری، راه‌های دریایی و در نهایت همکاری ژئوپلیتیکی در حوزه بهداشت، سلامت و آب‌وهوا و شفافیت متقابل است که طی این مدت این راهبردها در حوزه‌های ذکر شده برنامه‌ریزی و اجرایی خواهد شد.

واژگان کلیدی:

ایالات متحده آمریکا
چین
راهبرد امنیت ملی
ایالات متحده آمریکا
راهبرد ناتو
چالش و رقابت ژئوپلیتیکی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۲/۱۰/۱۷

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۳/۰۳/۰۲

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳/۰۲/۱۰

تاریخ چاپ:

۱۴۰۳/۰۲/۰۱

استاد: زارعی، بهادر و شهیدی، سید مهدی موسوی (۱۴۰۳). وارسی راهبردهای ژئوپلیتیک امنیت ملی ایالات متحده آمریکا در ارتباط با

چین در دوره جو بایدن (۲۰۲۴ - ۲۰۲۰م)، فصلنامه علمی جغرافیا، (۸۱) ۲۲، ۱۵۱-۱۳۱.

<http://doi.org/10.22034/iga.2024.712912>

مقدمه و پیشینه

روابط چین و ایالات متحده آمریکا را می‌توان نمونه روشنی از نزاع‌های ژئوپلیتیکی موجود میان بازیگران عرصه نظام بین‌الملل به شمار آورد. ایالات متحده آمریکا بر اساس راهبرد امنیت ملی خود یکی از واحدهای سیاسی است که در تقابل خود با چین در دوره‌های مختلف ریاست جمهوری این کشور با فرازوفروندهای زیادی مواجه بوده است. طی پنج دهه اخیر، بیشتر دولت‌ها با انتشار سند راهبردی در پی تشریح موقعیت و جایگاه کشورشان و نقش‌آفرینی آن در جهان امروز و رویکرد حکومت ایالات متحده آمریکا به مسائل و موضوعات جهان متغیر چگونه است و با چه سازوکار و شیوه‌ای در پی تحقق اهداف و منافع ملی خویش‌اند. این اسناد راهبردی به‌طور کلی هدف‌ها، ابزارها و شیوه‌های استفاده از ابزارها را دربر می‌گیرد. به‌طور شفاف و دقیق می‌توان گفت، راهبرد در این اسناد، به معنی اهدافی است که در کوتاه‌مدت (در یک یا دو دوره ریاست جمهوری) برای تحقق آن کوشش می‌شود، این موارد را در بر می‌گیرد: عوامل یا منابع مورد استفاده، روش‌ها، شیوه کاربست عوامل یا همان رویکرد و نحوه اقدام برای تحقق اهداف است (Cancian et al, 2017). ایالات متحده آمریکا با انتشار سند راهبردی که شامل ابعاد سیاسی، امنیتی و اقتصادی است تلاش می‌کند سرفصل کلی موضوعات خویش در ابعاد ملی و جهانی و همچنین وسایل و شیوه استفاده آن‌ها را فراروی دیگر بازیگران، نهادها، متخصصان و صاحب‌نظران قرار دهد. بدین‌سان، آگاهی یافتن از هدف‌ها، تهدیدها و امکانات کنونی مورد نظر ایالات متحده آمریکا از جمله الزاماتی به حساب می‌آید که صاحب‌نظران و راهبردهای آن، خط‌مشی‌هایی برای تقابل با انواع تهدیدها و نحوه استفاده از فرصت‌های فرارو باید به آن تأکید خاصی داشته باشند و راهبرد لازم را ارائه دهند. ضرورت ایالات متحده آمریکا به تهیه سند راهبرد امنیت ملی به تصویب قانون «گلدواتر - نیکلز» به سال ۱۹۸۶ بازمی‌گردد. گفته می‌شود برداشت کنگره ایالات متحده آمریکا براساس ناتوانی این دولت در دستیابی به هدف‌های دفاعی - امنیتی خود و نیز فضای بین‌المللی متغیر آن، دوران دلیل تصویب قانون گلدواتر - نیکلز و ضرورتی که رئیس‌جمهور ایالات متحده آمریکا به تدوین راهبرد امنیت ملی لازم می‌دید بازمی‌گردد. لازم به ذکر است این سند، به‌عنوان یک مدرک موجود از ضرورت‌های زندگی سیاسی ایالات متحده آمریکا محسوب می‌شود که سیاست‌ها و راهبردهای این کشور را منظم و قانون‌مدار می‌کند. در این سند به‌راحتی می‌توان ملاحظه کرد که اجرای سلطه و نفوذ ایالات متحده آمریکا به شکل یک امر ضروری و قابل قبول عرضه شده است. افزون بر این، این سند ابزارهایی را که ایالات متحده آمریکا از طریق آن‌ها راهبردهای امنیت ملی خود را تعقیب می‌نماید را نیز دربر می‌گیرد. سند راهبرد امنیت ملی ایالات متحده آمریکا در هر زمانی، ترکیبی از شاخص‌های ثابت نظام امنیت ملی ایالات متحده آمریکا، برنامه‌ها و ترجیحات رئیس‌جمهور و کابینه آن است. نگهداری و پاسداری از قلمرو، مردم و شیوه زندگی ایالات متحده آمریکایی، رهبری و تسلط ایالات متحده آمریکا در دنیای بیرون، قوام بخشیدن به ائتلاف با دولت‌های دوست و مقابله با دشمنان ایالات متحده آمریکا از جمله عوامل ثابتی است که به‌تقریب می‌توان در تمامی اسناد راهبردی امنیت ملی ایالات متحده آمریکا رؤیت نمود. در مقابل ترجیحات رئیس‌جمهور و دولت ایالات متحده آمریکا مانند آنچه در دوران تبلیغات انتخاباتی بیان شده است نیز بخش بااهمیتی از اسناد راهبردی امنیت ملی ایالات متحده آمریکا را شکل می‌دهند. باید گفت که مهم‌ترین کشور در راهبرد امنیت ملی آمریکا در دوره جو بایدن چین است که به سرعت در حال افزایش وزن ژئوپلیتیکی خود و نزدیک شدن به آمریکا است. باید گفت که در راهبرد امنیت ملی ایالات متحده آمریکا در دوره بایدن بیش از هشت بار به رفتار ژئوپلیتیکی چین پرداخته است. بنابراین با توجه به اهمیت چین در راهبرد امنیت ملی آمریکا هدف از این پژوهش بررسی راهبردهای ژئوپلیتیکی امنیت ملی ایالات متحده آمریکا در ارتباط با چین در دوره جو بایدن است. باید گفت که بایدن، بیش از هر زمان دیگری به دلیل ارتقای قدرت نظامی و توسعه تسلیحات نظامی و فعالیت‌های هسته‌ای چین و همچنین ادعای مداخله و نفوذ چین در امور

دیگر کشورها و چالش پایدار حقوق بشر در چین را در این سند راهبردی گنجانده و ضرورت دیپلماسی و در ادامه تقابل ژئوپلیتیکی با چین به متحدان و شرکای راهبردی خود متذکر شده است.

در ارتباط با نوآوری این پژوهش باید گفت که بررسی راهبرد امنیت ملی آمریکا با رویکرد ژئوپلیتیکی و در ارتباط با چین و به خصوص در دوران ریاست جمهوری جو بایدن در پژوهشی صورت نگرفته است که این مهم نشان دهنده اهمیت و نوآوری این پژوهش است. اگر چه خود راهبرد امنیت ملی آمریکا در پژوهش‌هایی بوسیله "عباس علی منزلی، حسین کرهودی، حسین حسینی و سعید توکلی، علیمردان خدادادی، محسن مرادیان، احمد جالینوسی و مژگان قربانی" در دوره زمانی ریاست جمهوری ترامپ و اوباما مورد بررسی قرار گرفته است.

مبانی نظری

ژئوپلیتیک: از زمان وضع واژه ژئوپلیتیک در سال ۱۸۹۹ م. توسط ردولف شلین تا دوران کنونی یک دیدگاه و فلسفه یکپارچه برای ژئوپلیتیک شکل نگرفته است که شاید دلیل اصلی آن فقدان اجماع میان اندیشمندان و تئوری‌پردازان این مفهوم و سیر تاریخی و پیامدهای ناشی از آن باشد.

در طول سده گذشته همواره درباره موضوع و مفهوم ژئوپلیتیک دیدگاه‌های مختلف و متفاوتی وجود داشته است. لیکن ژئوپلیتیک کلاسیک همواره به دنبال شناخت اثرگذاری مولفه‌های طبیعی و انسانی فضای جغرافیایی در شکل‌دهی به تصمیمات سیاسی حکومت‌ها بوده است (زرقانی، ۱۳۹۸: ۴۳) و (لشکری تفرشی، ۱۴۰۳: ۱۴۳).

در این نوشتار امکان به‌کارگیری یک تئوری و نظریه واحد وجود نداشته است و نویسندگان مقاله سعی در به‌کارگیری مهم‌ترین دیدگاه‌ها در ارتباط با موضوع داشته‌اند. در ابتدا سعی شده که مهم‌ترین تعاریف ارائه‌شده از ژئوپلیتیک ارائه شود که به نحوی متناسب با موضوع پژوهش است و بر نقش جغرافیا، سرزمین، منابع، محیط پیرامونی و رفتار سیاست‌مداران بر قدرت کشورها تأکید می‌کند. به عقیده ریچارد میور، قدمت ژئوپلیتیک به اندازه تاریخ جستجوی انسان برای قلمرو، امنیت و به‌اندازه قدمت دیپلماسی، راهبرد، حسادت و ترس بوده است (میور، ۱۳۷۹: ۳۶۵)؛ بنابراین ژئوپلیتیک به لحاظ عملکردی قدمتی به اندازه تاریخ انسان بر روی زمین دارد. از لحاظ مفهومی اما ژئوپلیتیک تحولات مختلفی را داشته و تعاریف مختلفی از آن ارائه شده که گاه از ژئوپلیتیک به عنوان تأثیر جغرافیا بر امور نظامی، گاه تأثیر یک‌جانبه جبری جغرافیا بر سیاست، گاه تأثیر دوجانبه جغرافیا و سیاست، گاه تحلیل فضایی مناسبات و ساختار قدرت و رقابت جهانی و غیره یاد شده است. نگاهی گذرا به کتاب‌ها در این زمینه، نشان‌دهنده این تنوع برداشت‌ها از مفهوم ژئوپلیتیک است (قالیباف و پور موسوی، ۱۳۸۷: ۵۴).

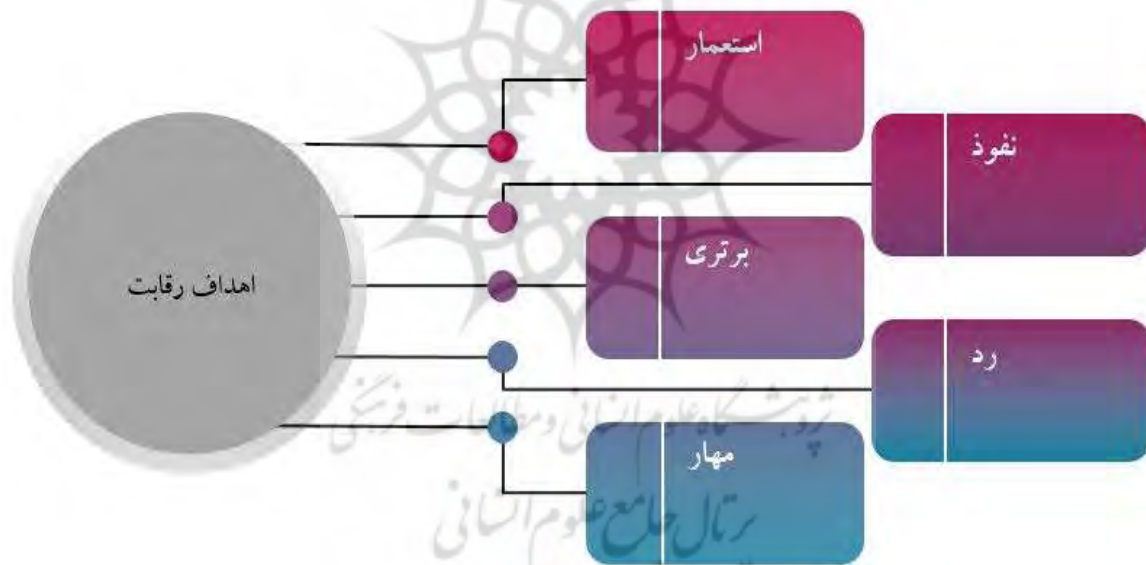
عده‌ای بر این اعتقادند که ژئوپلیتیک را می‌توان پرداختن به رابطه میان دولت‌ها و قدرت‌طلبی آن‌ها و تثبیت اقتدارشان در مناطق جغرافیایی تعریف کرد (جان پرور و قربانی سپهر، ۱۴۰۰: ۱۶۷).

از سوی دیگر، باید توجه داشت که امروزه واژه ژئوپلیتیک از رواج و عمومیت فراوانی در مباحث سیاسی و اجتماعی برخوردار است و در اغلب تحلیل‌های مرتبط با موضوعات سیاسی و اجتماعی، بین‌المللی، منطقه‌ای، ملی، ناحیه‌ای، و محلی به کار گرفته می‌شود. دامنه مباحث ژئوپلیتیکی، طیف وسیعی از مسائل را در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، امنیتی و زیست‌محیطی را در ابعاد خرد و کلان در برمی‌گیرد (واثق و همکاران، ۱۳۹۶: ۶۶). اصطلاح ژئوپلیتیک به عنوان واژه‌ای بحث‌برانگیز و پر ابهام، برای نخستین بار توسط دانشمند سوئدی "رودولف شلین" در سال ۱۸۹۹ و به مفهوم دانش تحلیل روابط جغرافیا و سیاست گام به عرصه مطالعات جغرافیای سیاسی معاصر نهاد (Dodds & Atkinson, 2000: 3).

ژئوپلیتیک در دوره جنگ جهانی به عنوان یک عاملی که می‌تواند در کشف جغرافیایی و ایجادکننده یک رقابت سیاسی گسترده در سطح جهانی مطرح باشد تعریف شد. نظریه پردازان مرتبط با این دیدگاه تئوری‌هایی را برای تقویت نمودن قدرت کشورها بیان نمودند. در این ارتباط یکی از جغرافی دانان به نام دادز^۱ بیان می‌کند: در طول صدسال گذشته تلاش‌های بسیاری برای ترسیم نمودن تاریخ پیچیده علم ژئوپلیتیک صورت گرفته است و این عامل سبب ایجاد پیچیدگی‌های تاریخی و سیاسی در این حوزه شده و در طول قرن بیستم رویکردهای متنوعی در ارتباط با بررسی تاریخی این علم پدید آمده است (Dodds, 31 : 2007). در این بین، در ارتباط با تعریف ژئوپلیتیک می‌توان بیان نمود که این علم به تجزیه و تحلیل اثرات جغرافیایی بر روابط قدرت در سطح بین‌المللی تأثیرگذار است. همچنین ژئوپلیتیک به عنوان مطالعه تأثیر موقعیت، جمعیت و غیره بر روی سیاست یک کشور است (Longman, 2021: 433). کولین اس‌گری نویسنده کتاب ژئوپلیتیک عصر هسته‌ای معتقد است که ژئوپلیتیک عبارتست از روابط تغییرناپذیر بین جغرافیا و قدرت راهبرد (Gray, 1977: 19). فریدمن معتقد است برداشت ما از ژئوپلیتیک گامی فراتر می‌رود و مدعی فهم عمیقی از جغرافیا و قدرت است به گونه‌ای که شمارا به انجام دو امر توانمند می‌سازد: اول این که این برداشت به شما کمک می‌کند نیروهایی را که به سیاست بین‌الملل شکل خواهند داد درک کنید و نیز نحوه و چگونگی انجام این کار را بشناسید. دوم این که چنین تلقی از ژئوپلیتیک به شما امکان می‌دهد تا آنچه را که حائز اهمیت است را از آنچه که اهمیتی ندارد مورد شناسایی و تمایز قرار دهید (Friedman, 2017). ژئوپلیتیک به بررسی تأثیر پدیده‌های جغرافیایی و ساختارها و نهادهای سیاسی، حکومتی و غیر حکومتی و تحولات آن‌ها و خصوصیات روابط با دیگر دولت‌ها می‌پردازد. اگنیو معتقد است با وجود تنوع در درک، گرایش‌ها و اهداف ژئوپلیتیک، یک استمرار مهمی در روند تحول مفهوم ژئوپلیتیک دیده می‌شود: تم‌های پایدار جغرافیایی که از طریق گفتمان ژئوپلیتیک از مبدأ خود در اروپای رنسانس جریان دارد و جهان را یک نهاد واحد می‌بیند و کشورهای سرزمینی، بازیگران در سیاست‌های جهانی‌اند که به دنبال راهبردهای تفوق جهانی هستند (Agnew, 2003). حافظ‌نیا معتقد است ژئوپلیتیک عبارت است از درک واقعیت‌های محیط جغرافیایی به منظور دستیابی به قدرت، به نحوی که بتوان در بالاترین سطح وارد بازی جهانی شده و منافع ملی و حیات ملی را حفظ کرد (Hafeznia & Romina, 2019). ژئوپلیتیک به این می‌پردازد که چگونه واقعیت‌های جغرافیایی مانند موقعیت، جایگاه، توپوگرافی و منابع بر سیاست‌های دولت‌ها تأثیر می‌گذارد (Hajiyosefi and Narooee, 2021: 65). در بیان دیگر می‌توان گفت، ژئوپلیتیک عبارت است از دانش شناخت، کسب، بهره‌برداری و حفظ منابع جغرافیایی قدرت در مناسبات فرو ملی، ملی، منطقه‌ای و جهانی. به بیانی دیگر، ژئوپلیتیک دانش طراحی و بازبینی راهبردهای بازیگران جهت دستیابی به منافع و اهداف مبتنی بر منابع جغرافیایی قدرت است (حسینی و دیگران، ۱۳۹۶: ۲۹). علاوه بر ژئوپلیتیک، الگوی روابط نیز حائز اهمیت است. روابط ژئوپلیتیک که در اشکال گوناگون و اصولاً مقیاس فراکشوری (منطقه‌ای - فرامنطقه‌ای و جهانی) و بر پایه ترکیب سه عنصر اصلی روابط ژئوپلیتیک یعنی: جغرافیا، سیاست و قدرت شکل می‌گیرد عبارتند از: رابطه تعاملی، رابطه رقابتی، رابطه تقابلی، رابطه سلطه، رابطه نفوذ و رابطه ثبات و تداوم (مظاهری و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۴۲).

در ادامه سعی می‌شود که متناسب با موضوع پژوهش سه بعد ژئوپلیتیک که در این پژوهش ابعاد اصلی یافته‌های پژوهش می‌باشد یعنی همکاری، رقابت و چالش ژئوپلیتیک مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

رقابت ژئوپلیتیک: رقابت ژئوپلیتیکی به وضعیتی اطلاق می‌شود که کشورها و دولت‌ها به طور مستمر با یکدیگر در راستای گسترش منافع خود رقابت می‌کنند و به دنبال تغییر نظم موجود به نفع خودشان هستند (Blacksell, 2004: 5). برخورد منافع میان کشورها (بلوک کشورها)، بر پایه تثبیت موقعیت منطبق بر وضعیت فرصت‌های خودشان در روابط بین‌الملل هست (Kovalev et al, 2017: 24). یودین (۲۰۱۴)، رقابت ژئوپلیتیکی را نتیجه تضاد و برخورد انواع مختلف نظام‌های کشوری و دیگران می‌داند؛ زالیوسکی (۲۰۱۴)، رقابت‌های ژئوپلیتیکی را نتیجه برخورد بین کشورها برای رهبری اقتصادی و برای کنترل منابع و تدارک نفوذ اطلاعاتی تعریف می‌کند؛ این تعریف اشاره به وجود پتانسیل برای چانه‌زنی اجباری در فعل‌وانفعالات متقابل هر کشور با دیگر کشورها در محیط ژئوپلیتیکی خود دارد (Markowitz & Farsis, 2018:13). رقابت بر پایه برابری نسبی قدرت بین بازیگران شکل می‌گیرد و بازیگران بر اساس منافع متعارض با هم رقابت می‌کنند تا حریف و رقیب را از دستیابی به فرصت‌ها باز دارند (Bayat et al, 2020: 49). بنابراین رقابت‌های ژئوپلیتیکی متأثر از عوامل و پیش‌رانه‌هایی است که به عنوان اهداف چنین رقابت‌هایی می‌تواند مورد توجه واقع شود. در این رابطه میتوان کسب برتری در مقابل رقیب یا رقا، مهار آن‌ها، گسترش حوزه نفوذ، مقاومت در مقابل رقا و در نهایت سلطه‌جویی و هژمونی‌طلبی را به عنوان مهم‌ترین اهداف رقابت‌های ژئوپلیتیکی در عرصه‌های مختلف و در مقیاس‌های گوناگون به شمار آورد (mossalanejad, 2021: 7).

شکل ۱. اهداف رقابت از منظر ژئوپلیتیک
منبع: (ترسیم: نگارندگان)

همکاری ژئوپلیتیک: همکاری ژئوپلیتیک، عبارت است از وضعیت امنیتی که توسط مناطق یا گروهی از کشورها کسب می‌شود، یک همگرایی موفقیت‌آمیز از کاهش افراط‌گرایی به طوری که احتمال به کار بردن خشونت توسط کشورها برای حل کردن اختلافاتشان کم می‌شود (Rosamond, 2000: 42-43). «کارل دوپیچ» همکاری را به دست آوردن یک حسی از اجتماع می‌داند که در طول قراردادهای، نهادها و عملیات به قدر کافی قوی و گسترده به وجود می‌آید و با به دست آوردن آن مطمئن می‌شویم که برای یک مدت طولانی و قابل اعتماد، صلح در میان مردم حکم فرما می‌شود (Deutsch, 1957: 5).

۱. Yudin

۲. Zalyvsky

شکل ۲. اهداف تعامل از منظر کارل دویچ
منبع: (Deutsch, 1988: 271).

چالش ژئوپلیتیک: ایجاد وضعیت برای یک دولت یا کشور بر پایه عوامل ثابت و متغیر ژئوپلیتیکی، چالش ژئوپلیتیک نامیده میشود که طی آن سیاست آن کشور با استفاده از متغیرها و عوامل جغرافیایی تحت تأثیر قرار میگیرد. به دیگر سخن، از رهگذر به کارگیری عوامل و ارزش‌های جغرافیایی علیه کشور رقیب، سیاست و راهبرد ملی آنها دچار انفعال می‌شود. واحدهای سیاسی برای تضعیف قدرت، منافع و مصالح کشور رقیب از عوامل و روش‌های مختلفی بهره میگیرند. عناصر و ارزش‌های جغرافیایی اعم از متغیر و ثابت، طبیعی و انسانی، مکانی و فضایی از آن دست روشها و ابزارها هستند و باعث میشوند تا بازیگر خواسته‌ها و اراده خود را بر واحدها سیاسی رقیب تحمیل کند. هدف اولیه هر چالش ژئوپلیتیکی، منفعل‌سازی طرف مقابل برای تغییر رفتار است (Hafeznia, 2006: 185).

جفری کمپ و رابرت هارکاوای در کتاب جغرافیای راهبردک خاورمیانه، بر چهار گروه از عواملی که دارای مشخصات جغرافیایی هستند و می‌توانند منشا اختلافات، چالش و تنش میان کشورها شوند تأکید دارند. مهم‌ترین این موارد شامل اختلافات سرزمینی لاینحل، کمبود آب و مناقشه بر سر آب، روندهای جمعیتی همچون مهاجرت و جنگ‌های قومی- مذهبی هستند (Kemp & Harkavy, 1997).

پیتر هاگت در کتاب «جغرافیا؛ ترکیبی نو» مدل هایپوتیکا را ارائه می‌کند که بر ۱۲ عامل جغرافیایی که منجر به چالش و تنش یک کشور با همسایگانش می‌شود تأکید دارد. مهم‌ترین عوامل مورد تأکید هاگت شامل مولفه‌هایی نظیر موقعیت جغرافیایی، مرزهای طبیعی، آب، رودخانه‌های بین‌المللی و قومیت است (Haggett, 2001).

شکل ۳. انواع چالش ژئوپلیتیک (Ahmadi Nohdani et al, 2019)
منبع: (ترسیم: نگارندگان)

روش پژوهش

این پژوهش با شیوه توصیفی - تحلیلی سعی در بررسی راهبرد امنیت ملی ایالات متحده آمریکا در دوره ریاست جمهوری جوزف رابینت بایدن (معروف به جو بایدن ۲۰۲۰-۲۰۲۴) با محوریت و تمرکز بر رفتار ژئوپلیتیکی این کشور در تقابل با چین را دارد. شیوه گردآوری اطلاعات در این پژوهش اسنادی و کتابخانه‌ای است. شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده در این پژوهش کیفی و با استفاده از منطق، تفکر و استدلال‌های ژئوپلیتیکی انجام شده است. در این پژوهش استفاده از منابع و متون ژئوپلیتیکی، روابط بین‌الملل، مطالعات منطقه‌ای، راهبردهای امنیت ملی ایالات متحده آمریکا در دوره‌های مختلف (۲۰۲۴-۱۹۸۶) استفاده لازم برده است. در این پژوهش بهره‌مندی از نظرات متخصصان و صاحب‌نظران حوزه ژئوپلیتیک، امنیت ملی و اتاق فکر ایالات متحده آمریکا پیرامون سند راهبردی امنیت ملی این کشور در خصوص چین از منظر رویکرد ژئوپلیتیک از ویژگی‌های کیفی این پژوهش است.

بحث و یافته‌ها

معنی و مفهوم ژئوپلیتیک در راهبرد امنیت ملی ایالات متحده آمریکا در دوره بایدن (۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴)

ژئوپلیتیک رویکردی است که به مطالعه تأثیر عوامل جغرافیایی (موقعیت، منابع، سرزمین، مرز، مردم و ...) بر رفتار بازیگران در جهت قدرت‌یابی آن‌ها در فضای بین‌المللی می‌پردازد. همچنین می‌توان گفت: ژئوپلیتیک رویکردی است که به نقش مناسبات جغرافیایی در ارتباط با قدرت سیاسی بین‌المللی بازیگران تأکید دارد (Zarei and Mousavi Shahidi, 2022: 334). در این بخش در پی آنیم تا برداشت‌های راهبرد امنیت ملی ایالات متحده آمریکا را با رویکرد ژئوپلیتیک مطرح کنیم. یکی از مفاهیمی که در راهبرد امنیت ملی ایالات متحده آمریکا به اشکال گوناگون (۱۹ بار) از آن در روابط، مناسبت‌ها و موقعیت‌های مختلف تحلیل مسائل و چالش‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و رفتار بازیگران معارض با ایالات متحده آمریکا و قدرت‌های هم‌پیمان با آن به کار رفته است واژه راهبردی ژئوپلیتیک است. می‌توان گفت در این سند که توسط متخصصان و

صاحب‌نظران مسائل بین‌المللی و اتاق فکرها و صاحب‌نظران اجرایی حزب دموکرات و بخش‌هایی از سخنرانی‌های جو بایدن و هریس استفاده‌شده است نشان می‌دهد که کاربرد این واژه در سوبیه‌های گوناگون با توجه به ویژگی‌های قدرت ایالات‌متحده آمریکا در ابعاد جهانی آن و چالش‌های ژئوپلیتیکی روبروی این قدرت به‌درستی استفاده‌شده و به‌کاررفته شده است، گو این که کسانی که از رویکرد ژئوپلیتیک جهت تحلیل مسائل و چالش‌های ژئوپلیتیکی ایالات‌متحده آمریکا استفاده نموده‌اند خود در این حوزه صاحب‌نظر و متخصص بوده‌اند یا به‌درستی بر ابعاد و زوایای این دانش راهبردی تسلط و تبحر لازم را دارا بوده‌اند. در این سند راهبردی به موضوعات گوناگونی که رویکرد ژئوپلیتیک در یک تحلیل علمی به آن می‌پردازد به کار گرفته است. موضوعاتی مانند: ۱- رقابت ژئوپلیتیکی، ۲- چالش ژئوپلیتیکی، ۳- تنش ژئوپلیتیکی، ۴- نفوذ ژئوپلیتیکی، ۵- رویارویی ژئوپلیتیکی، ۶- نیروی ژئوپلیتیکی، ۷- اهداف ژئوپلیتیکی، ۸- کانون ژئوپلیتیکی، ۸- نقش ژئوپلیتیکی، ۹- رقابت ژئوپلیتیکی، ۱۰- ژئواکونومیک را می‌توان برشمرد.

در میان ۱۰ موضوع ژئوپلیتیک چهار موضوع رقابت، چالش، تنش و نفوذ ژئوپلیتیکی بیش از چند بار به‌کاررفته و از این واژگان با مفهوم ژئوپلیتیکی آن به‌درستی استفاده‌شده و بحث این سند راهبردی را پویا و گویا نموده است. یکی از موضوعات بسیار مهم برای رویکرد ژئوپلیتیک رقابت ژئوپلیتیکی بازیگران در عرصه منطقه ژئوپلیتیکی و ژئوپلیتیک نظام جهانی است. ایو لاکوست رقابت را موضوع محوری و بنیاد تفکر در رویکرد ژئوپلیتیک می‌داند و کانون رقابت ژئوپلیتیکی رقابت بر سر تصرف سرزمین یا قلمرو است که دولت‌ها و مردم را درگیر خود می‌سازد (لاکوست، ۱۳۹۱: ۱۱). پیتر هاگت جغرافیدان انگلیسی جان‌مایه ژئوپلیتیک را رقابت بر سر انواع منابع می‌داند. این منابع شامل آب، نفت و گاز، زغال‌سنگ، انواع کانسارها یا هر نوع ماده معدنی مشترک مهم بین کشورها یا نزدیک به مرزهای بین‌المللی کشورها می‌داند (هاگت، ۱۳۹۲: ۲۳۴). با نگاهی به موضوع رقابت میان قدرت‌ها در فضای ژئوپلیتیک می‌توان این تعریف را به کار گرفت که مناقشه یا مسابقه میان دو نظام حکومتی یا دو کشور در فضای جغرافیایی خارج از مرزهایشان در هر بخشی از جهان سیاسی برای پیشی گرفتن از یکدیگر بهترین جلوه‌گاه رقابت است. به بیانی دیگر، زورآزمایی سیاسی در سطوح منطقه‌ای یا جهانی سبب بروز نوعی «رقابت» میان صاحبان قدرت می‌شود که می‌تواند به‌صورت یک بازی سیاسی جلوه کند. این بازی سیاسی یا رقابت‌های قدرتی بسته به شرایط زمان و مکان و مصلحت‌ها ممکن است خصمانه شود، مانند رقابت‌های خصمانه قدرت‌ها در آستانه جنگ جهانی اول و دوم جهانی و رقابت‌های خصمانه چین و عراق در ابتدای دهه هشتاد و چین و عربستان در حال حاضر یا به بروز موازنه‌های صلح پرور منجر شود، مانند رقابت‌های قدرت‌های شرقی و غربی در دوران رقابت‌های ژئوپلیتیک دوقطبی و یا به تعامل و همکاری میان قدرت‌ها بیانجامد، مانند تعامل و همکاری روسیه و بریتانیا در ابتدای قرن بیستم در خصوص چین. رقابت‌های ژئوپلیتیک اغلب به برقراری گونه‌هایی از توازن قوا منجر می‌شود که در مطالعات ژئوپلیتیک بهترین تضمین‌کننده صلح و ثبات است و به نظام یافتن قدرت‌ها در یک ساختار سلسله‌مراتبی یاری می‌دهد که در دانش ژئوپلیتیک آن را نظام جهانی می‌خوانند. به این ترتیب، نه تنها رقابت‌های قدرتی سبب تزلزل و بی‌ثباتی در نظام جهانی نخواهد بود، بلکه گونه‌ای از توازن قوا را در جهان سیاست سبب خواهد شد که منبع اصلی ثبات و امنیت ناشی از آن خواهد بود (مجتهد زاده، ۱۳۹۵: ۱۱۰).

کشیده شدن به‌سوی فضاهایی که بر سر حاکمیت بر آن، رقابت پنهان، نیمه پنهان و فعال وجود دارد، کششی ماهوی برای ژئوپلیتیک ایجاد می‌کند. فضاهایی که هرگونه دگرگونی یا احتمالاً برخورد و درگیری در آن‌ها، زمینه و بستر اغتشاش، آشوب و منازعه و باز شدن میدان را در پی داشته باشد. ترجمه ژئوپلیتیک چنین فضاهایی، قلمرو رقابت است. به عبارت روشن‌تر تنها آن دسته قلمروهایی در کانون توجه ژئوپلیتیک و ژئوپولیتیسین‌ها است که میدان و صحنه رقابت دستکم دو بازیگر مستقل است. در عرصه روابط بین‌الملل نیز مکتب واقع‌گرایی و نواقح‌گرایی به موضوع رقابت بین بازیگران در ابعاد مختلف

پرداخته‌اند (دهقانی فیروزآبادی، ۱۳۹۶: ۹۴). واقع‌گرایان بر تعارض و رقابت در عرصه سیاست بین‌الملل تأکید بسیار دارند و معتقدند که همکاری تنها زمانی امکان‌پذیر است که به تأمین منافع ملی کمک کند. یکی از مفاهیمی که در چهارچوب واقع‌گرایی اسطوره‌سازی می‌شود، مفهوم آشوب‌زدگی یا نبود اقتدار مرکزی است، این مفهوم به این معنا است که هیچ دولت یا ائتلافی از دولت‌ها دارای کنترل مطلق بر کل نظام نیست و هیچ حکومت مرکزی در نظام بین‌الملل وجود ندارد، چنین نگرش و ایده‌ای خود زمینه‌ساز رقابت بین بازیگران در ابعاد مختلف را فراهم می‌سازد (قوام، ۱۴۰۰: ۸۳).

چین در راهبرد ژئوپلیتیکی امنیت ملی ایالات‌متحده آمریکا در دوره جو بایدن (۲۰۲۰ - ۲۰۲۴)

رویکرد چالش ژئوپلیتیکی: مناسبات ایالات‌متحده آمریکا و چین اگرچه در دوران مائو و پس از پایان جنگ جهانی دوم دورانی سرتاسر انزوا و تقابل را آغاز کرد اما بعد از مرگ مائو (۱۹۷۶) همراه با دگردیسی‌های داخلی در چین و پیگیری سیاست بین‌المللی گریای و اقتصاد آزاد (توسط دنگ شیائوپنگ، ۱۹۷۸-۱۹۹۷) از سوی پکن به سمت شراکت اقتصادی و همکاری راهبردی در موضوعات مختلف جهانی حرکت کرد به‌نحوی که پیگیری چین سیاستی از سوی چین باعث شد تا به‌آرامی اژدهای خفته اقتصادی این کشور بیدار و چین به دومین اقتصاد بزرگ جهان (۱۷,۷۳ تریلیون دلار و در سال ۲۰۲۲ حدود ۱۸,۳۲ تریلیون دلار) در تولید ناخالص داخلی و بزرگ‌ترین صادرکننده کالا و خدمات (۳,۵۵۰ تریلیون دلار) در جهان تبدیل شد (World Bank, 2021).

سیاست خارجی چین از سال ۲۰۰۳ میلادی از دوران ریاست جمهوری هو جین تائو در قالب دکترین ظهور مسالمت‌آمیز و با رویکردهای «دیپلماسی پیرامونی» و «همسایه خوب» گستره اقتصاد خود را از طریق روندهای وابستگی متقابل از همسایگان به فضای پیرامونی و مناطق دیگر گسترش داد. چنین اقداماتی منافع ملی چین را در سطوح و لایه‌های مختلف با حوزه‌ها و اقتصادهای بزرگ، متوسط و کوچک جهان گره زد. چین در حوزه ژئواستراتژیک و ژئوپلیتیک حضور مستمر خود را به در فضای پیرامونی به‌ویژه منطقه آسیای شرقی منطقه دریای چین جنوبی، در حوزه آسیای مرکزی (طرح یک کمربند-یک جاده)، خاورمیانه و آفریقا و ایالات‌متحده آمریکای لاتین افزایش داده و به تعبیری مناسبات اقتصادی خود را در قالب‌های راهبردی و سیاسی-امنیتی تعریف کرده است. ادراک راهبردی کارگزاران سیاست خارجی چین از راهبرد ظهور مسالمت‌آمیز مفهومی الگومند، بسیط، شناور و انعطاف‌پذیر از هم پیوندی ژئوپلیتیک، ژئواکونومی و مؤلفه‌های قدرت نرم در سطوح جهانی است (کولایی و نیک‌نام، ۱۳۹۳: ۲۲).

براین مبنا سیاست خارجی چین دارای کمترین چالش و بیشترین ظرفیت‌سازی و فرصت‌سازی برای مناسبات اقتصادی این کشور در سطوح مختلف بین‌المللی و منطقه‌ای است. چنین برآیندی از قدرت، باعث شده تا ایالات‌متحده آمریکا از زمان دولت باراک اوباما نگاه متفاوتی به راهبرد ظهور مسالمت‌آمیز چین داشته باشد. درواقع مسئله چین برای ایالات‌متحده آمریکا موضوعی پیچیده، چندلایه و راهبردی است. ایالات‌متحده آمریکا تلاش می‌کند تا از برآمدن قدرت اقتصادی، سیاسی، نظامی و حتی ارزش‌های فرهنگی چین جلوگیری کند و این رفتار ایالات‌متحده آمریکا ریشه در ظهور قدرتی با ظرفیت احتمالی هژمونیک در آینده دارد. در این چارچوب، مفصل‌بندی مناسبات چین و ایالات‌متحده آمریکا دچار دگردیسی‌های ساختاری شد از این منظر ایالات‌متحده آمریکا طی دو دهه اخیر در قالب دولت‌های مختلف تلاش کرده تا منابع ظرفیت ساز چین را مهار یا محدود کند (عله پور و دیگران، ۱۴۰۰: ۱۳). آمریکا از زمان اوباما (۲۰۱۶-۲۰۰۹) یکی از رویکردهای مهم دولت خود رویکرد ژئوپلیتیک تقابلی در کنار رقابت ژئوپلیتیکی با چین تنظیم نموده است. چالش یا ستیز ژئوپلیتیکی در راهبرد بایدن علیه چین بیش از راهبردهای دوران گذشته ریاست جمهوری‌های آمریکا در این سند به چشم می‌خورد. آمریکا چین را مهم‌ترین چالش ژئوپلیتیکی خود در نظام ژئوپلیتیک جهانی و منطقه ژئوپلیتیکی ایندو-پاسیفیک مهم‌ترین منطقه‌ای است که در آینده نزاع و رقابت ژئوپلیتیکی بین این دو کشور در آن شکل خواهد گرفت، قلمداد می‌کند. به این موارد در این سند بنگرید: «رقابت ژئوپلیتیکی تغییر می‌کند و اغلب پیچیده می‌شود. زمینه‌ای که در آن می‌توان به چالش‌های مشترک پرداخت،

در حالی که این مشکلات اغلب رقابت ژئوپلیتیکی را تشدید می‌کنند. همان‌طور که در مراحل اولیه همه‌گیری کووید-۱۹ دیدیم، زمانی که جمهوری خلق چین تمایلی به همکاری با جامعه بین‌المللی نداشت. سوم، این استراتژی جمهوری خلق چین را به‌عنوان مهم‌ترین چالش ژئوپلیتیکی ایالات متحده آمریکا تشخیص می‌دهد. اگرچه هند و اقیانوس آرام جایی است که نتایج چالش در آن سریع شکل می‌گیرد، اما در آنجا ابعاد جهانی قابل توجهی برای این چالش دارد. چالش ژئوپلیتیکی چین با آمریکا در جای دیگر این سند چنین آمده است: «جهان اکنون در یک نقطه عطف قرار دارد. این دهه در تعیین شرایط رقابت ما با جمهوری خلق چین، تلاش‌های ما برای مقابله با چالش‌های مشترک، به‌ویژه تغییرات آب‌وهوایی، همه‌گیری‌ها و آشفتگی‌های اقتصادی، تعیین‌کننده خواهد بود. اگر با فوریت و خلاقیت اقدام نکنیم، پنجره فرصت ما برای شکل دادن به آینده نظم بین‌المللی و مقابله با چالش‌های مشترک بسته خواهد شد. ناتو با اتحاد و قدرت دستور کار جدید گسترده‌ای را در اجلاس سران مادرید ۲۰۲۲ برای رسیدگی به چالش‌های سیستمی از سوی جمهوری خلق چین و سایر خطرات امنیتی از سایبری تا آب‌وهوا اعلام کرد و با درخواست فنلاند و سوئد برای پیوستن به این اتحاد موافقت نمود (National Strategy Security, United States 2022). بسیاری از بزرگ‌ترین چالش‌ها در دنیای امروز ما - مانند همه‌گیری‌ها و سلامت، تغییرات آب‌وهوا، شکنندگی، مهاجرت و جریان‌های پناه‌جو - از مرزها عبور می‌کنند و به‌طور نامتناسبی بر فقیرترین و آسیب‌پذیرترین جمعیت‌ها تأثیر می‌گذارند. تقویت این نهادها همچنین برای مقابله با چالش‌های بلندمدت جدی برای نظم بین‌المللی، مانند چالش‌های مطرح‌شده توسط جمهوری خلق چین، حیاتی است. در سرتاسر اروپا، آسیا، خاورمیانه، آفریقا و ایالات متحده آمریکای لاتین، کشورها به ماهیت چالش‌هایی که جمهوری خلق چین ایجاد می‌کند، چشم‌انداز روشنی دارند (National Strategy Security, United States, 2022).

در سند راهبردی ناتو در سال ۲۰۲۲ چالش چین و نگرانی‌های ۳۰ عضو ناتو در ماده ۱۳ این سند در راستای نگرانی راهبرد امنیت ملی آمریکا چنین آمده است: «جاه‌طلبی‌ها و سیاست‌های قهری اعلام‌شده جمهوری خلق چین (PRC) منافع، امنیت و ارزش‌های ما را به چالش می‌کشد. جمهوری خلق چین از طیف گسترده‌ای از ابزارهای سیاسی، اقتصادی و نظامی برای افزایش ردپای جهانی و اعمال قدرت خود استفاده می‌کند. عملیات مخرب ترکیبی و سایبری جمهوری خلق چین و لفاظی‌های تقابلی و اطلاعات نادرست آن متحدان را هدف قرار داده و به امنیت اتحاد آسیب می‌رساند. جمهوری خلق چین به دنبال کنترل بخش‌های کلیدی فناوریانه و صنعتی، زیرساخت‌های حیاتی و مواد راهبردی و زنجیره تأمین است. این کشور از اهرم اقتصادی خود برای ایجاد وابستگی‌های راهبردی و افزایش نفوذ خود استفاده می‌کند (NATO, Strategic Concept, 2022).

رویکرد رقابت ژئوپلیتیکی: در آمریکا رئالیست‌های بدبین مهم‌ترین نظریه‌پردازان معتقد به ظهور چین در قاره یک قدرت جهانی و ضرورت رقابت ژئوپلیتیکی با آن هستند. از منظر رئالیست‌های بدبین مهم‌ترین ویژگی چین امروز، در حال ظهور بودن آن است و همه عوامل دیگر، من جمله روابط چین و آمریکا از این ویژگی متأثر می‌شوند. از منظر آنان اقتصاد پایه قدرت ملی است و رشد اقتصادی چین از ۱۹۷۸ تاکنون (۲۰۲۳) خیره‌کننده بوده است، با این اقتصاد و نیروی کار عظیم، چین احتمالاً روزی به جایگاه سابق خود به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد جهان بازگردد. نکته پراهمیت از منظر گروه از رئالیست‌ها آن است که به‌موازات افزایش قدرت ملی چین، اهداف آن نیز گسترده‌تر می‌شود. یکی از صاحب‌نظران واقع‌گرایی بدبین که تأثیر زیادی بر رفتار دولتمردان آمریکا از اواما تا بایدن داشته جان میرشایمر استاد روابط بین‌الملل دانشگاه شیکاگو است. این نویسنده معتبر نخستین بار در کتاب تراژدی سیاست قدرت‌های بزرگ به چین به‌عنوان یک رقیب بزرگ آمریکا در آینده به آن پرداخته و هشدارهای لازم به دولتمردان آمریکا نسبت به چین ارائه کرده بود. این نویسنده مجدداً پس از به قدرت رسیدن بایدن در مجله فارن افرز یک‌بار دیگر دیدگاه خود در خصوص رقابت چین و آمریکا مطرح نمود. او در این

مقاله می‌نویسد: دولت‌های دموکرات و جمهوری‌خواه با فریب تئوری‌های غلط در مورد پیروزی اجتناب‌ناپذیر لیبرالیسم و منسوخ شدن درگیری قدرت‌های بزرگ، سیاست تعامل با دولت چین را دنبال کردند که به دنبال کمک به ثروتمندتر شدن چین بود و فکر می‌کردند که این کشور به یک دموکرات صلح و یک ذی‌نفع مسئول در نظم بین‌المللی تحت رهبری ایالات متحده تبدیل خواهد شد. البته این خیال هرگز عملی نشد. چین به‌دوراز پذیرش ارزش‌های لیبرال در داخل و وضع موجود در خارج از کشور، هم‌زمان با صعود، سرکوبگر و بلندپروازتر شد. تعامل نتوانست مانع از رقابت شود و به‌جای ایجاد هماهنگی بین پکن و واشنگتن، پایان عصر به‌اصطلاح تک‌قطبی را تسریع کرد. امروزه چین و ایالات متحده در یک جنگ سرد جدید قرار دارند که سیاست‌گذاران ایالات متحده را بیشتر از جنگ سرد اولیه آزمایش خواهد کرد، زیرا چین به‌احتمال زیاد رقیبی قدرتمندتر از اتحاد جماهیر شوروی خواهد بود. و این جنگ سرد به‌احتمال زیاد داغ می‌شود (Mearsheimer, 2021).

یکی از موضوعات و رفتارهای محوری ژئوپلیتیکی بازیگران در عرصه منطقه‌ای و ژئوپلیتیک نظام جهانی رقابت ژئوپلیتیکی قدرت‌ها و کشورهاست. رقابت چه در ابعاد مثبت در عرصه اقتصادی، تجارت و بازرگانی، بازاریابی محصولات، فناوری، اختراعات و نوآوری‌ها از ویژگی‌های مهم لیبرالیسم اقتصادی و اقتصاد بازار آزاد است. اما روی دیگر ژئوپلیتیک رقابت نظامی بازیگران و قلمرو خواهی قدرت‌ها و کشورهاست که می‌تواند از نوع منفی رقابت باشد که هزینه‌های زیادی برای کشورها و رقابت تسلیحاتی و اتمی بین بازیگران را به دنبال داشته باشد. یکی از مناطق ژئوپلیتیکی که کوهن در ساختار ژئوپلیتیکی ده‌گانه خویش از آن نام می‌برد آسیای شرقی است. در این منطقه دو بازیگر بزرگ منطقه‌ای و جهانی داراست که ژاپن و چین در تحلیل وی جای دارند (Cohen, 2009).

به نظر می‌رسد منطقه ژئوپلیتیکی ایندو-پاسیفیک که از ترکیب کشورهای پیرامون اقیانوس هند و آرام شکل می‌گیرد به رهبری دو کشور چین و هند و با حضور و مشارکت در پیمان آمریکا، هند، ژاپن، استرالیا (گوام) و پیمان آمریکا، بریتانیا، استرالیا (آکوس) و کشورهای عضو منطقه آسه آن قرار دارند یک کلان منطقه ژئوپلیتیکی شکل می‌گیرد که عمدتاً این منطقه به رقابت شدید ژئوپلیتیکی و در درازمدت به شکل‌گیری یک نزاع ژئوپلیتیکی بین بازیگران این کلان منطقه (به استناد سند راهبردی ۲۰۲۲ آمریکا) پیرامون موضوعات مختلف حل‌نشده دور از ذهن نیست. آمریکا در راهبرد امنیت ملی خود به این موضوع واکنش نشان داده است: در این سند چنین آمده است: «رقابت با جمهوری خلق چین در هند و اقیانوس آرام بیشتر است، اما به‌طور فزاینده‌ای جهانی است. در سرتاسر جهان، مسابقه نوشتن قوانین جاده و شکل دادن به روابط حاکم بر امور جهانی در هر منطقه و در سرتاسر اقتصاد، فناوری، دیپلماسی، توسعه، امنیت و حکومت جهانی در حال انجام است. بسیاری از متحدان و شرکای ما، به‌ویژه در اقیانوس هند و اقیانوس آرام، در خط مقدم اجبار جمهوری خلق چین ایستاده‌اند و به‌درستی مصمم هستند که به دنبال تضمین استقلال، امنیت و رفاه خود باشند» ظهور جمهوری خلق چین - به‌عنوان مهم‌ترین رقیب ما و یکی از بزرگ‌ترین شرکای تجاری ما و فناوری‌های نوظهور که خارج از محدوده قوانین و مقررات موجود هستند - نیاز به تعدیل است (National Strategy Security, United States 2022).

آمریکا رقابت با چین طی ده سال آینده بر سر موضوعات مختلف تعیین‌کننده می‌داند و این که این رقابت در آینده با چین بر سر چه موضوعاتی رخ خواهد داد امروز نقطه عطف آن می‌داند. در این سند در این خصوص چنین آمده است: «در رقابت با جمهوری خلق چین، مانند سایر عرصه‌ها، مشخص است که ده سال آینده دهه تعیین‌کننده خواهد بود. ما اکنون در نقطه عطف ایستاده‌ایم، جایی که انتخاب‌هایی که انجام می‌دهیم و اولویت‌هایی که امروز دنبال می‌کنیم، ما را در مسیری قرار می‌دهند که موقعیت رقابتی ما را در آینده مشخص می‌کند (National Strategy Security, United States 2022).

یک رقابت ژئوپلیتیکی پایداری که بین ایالات متحده آمریکا و چین در منطقه پاسیفیک بیش از هفت دهه تداوم‌یافته است چالش ژئوپلیتیکی چین و تایوان است. ایالات متحده آمریکا در عین حال که از چین واحد دفاع و مخالف استقلال تایوان است

اما تایوان را به عنوان یک چالش ژئوپلیتیکی برای فشار بر چین و استفاده از ظرفیت اقتصادی این کشور بهره اقتصادی لازم را می برد. فروش میلیاردها دلار اسلحه، کالا و تجارت خارجی دو کشور با یکدیگر به رقابت مشغولند. لازم به ذکر است فقط در حوزه تجارت خارجی تایوان با ۸۵ میلیارد دلار صادرات به آمریکا هفتمین شریک تجاری واردات به آمریکا در سال ۲۰۲۲، و صادرات آمریکا به تایوان در همین سال حدود ۴۰ میلیارد دلار به عنوان هشتمین شریک تجاری صادرات آمریکا محسوب می شود (US Department of Commerce, 2022). در نشست بالی اندونزی چین متعهد شد که فشار خود بر تایوان را کاهش دهد و آمریکا نیز قول همکاری بیشتر با چین در بعضی حوزه های مشترک همکاری را داد (سریح القلم، ۱۴۰۱). در خصوص مسئله تایوان و همکاری آمریکا با این جزیره چنین نگرانی شده است: «ما در حفظ صلح و ثبات در سراسر تنگه تایوان، که برای امنیت و رفاه منطقه و جهان حیاتی است و موضوع نگرانی و توجه بین المللی است، علاقه مندیم. ما با هرگونه تغییر یک جانبه در وضعیت موجود از هر طرف مخالفیم و از استقلال تایوان حمایت نمی کنیم. ما به سیاست چین واحد خود که توسط قانون روابط تایوان، سه بیانیه مشترک و شش تضمین هدایت می شود، متعهد هستیم. و ما به تعهدات خود تحت قانون روابط تایوان برای حمایت از دفاع شخصی تایوان و حفظ ظرفیت خود برای مقاومت در برابر هرگونه توسل به زور یا اجبار علیه تایوان پایبند خواهیم بود (National Strategy Security, United States 2022).

آمریکا در این سند به طور شفاف راهبرد و رقابت خود در قبال چین در سه حوزه ژئواکونومیک، سیاسی و ژئوپلیتیکی مطرح می کند. در این سند در خصوص این سه حوزه چنین آمده است: «راهبرد ما در قبال جمهوری خلق چین به سه صورت است: (۱) سرمایه گذاری در پایه های قدرت خود در داخل - رقابت، نوآوری، انعطاف پذیری ما، دموکراسی ما، (۲) همسو کردن تلاش های خود با شبکه متحدان و شرکای خود، با اقدامات مشترک و هدف مشترک، (۳) رقابت مسئولانه با جمهوری خلق چین برای دفاع از منافع خود و ساختن چشم انداز خود برای آینده. دو عنصر اول - سرمایه گذاری و تراز کردن - در بخش قبل توضیح داده شده است و برای رقابت با جمهوری خلق چین در حوزه های فناورانه، اقتصادی، سیاسی، نظامی، اطلاعاتی و حکمرانی جهانی ضروری است (National Strategy Security, United States 2022).

یکی از نگرانی های پایدار دولت مردان آمریکا از اوباما تا بایدن که در تمام اسناد راهبردی این کشور تکرار شده این است که جمهوری خلق چین رقیبی است که به دنبال بر هم زدن نظم بین المللی موجود است که آمریکا و همکاران اروپایی پیروز در جنگ جهانی دوم از طریق نهادسازی، هنجار سازی و ایجاد قواعد بین المللی آن را بنا کرده اند. آمریکا مدعی است که چین توانایی تغییر نظم بین المللی موجود به دلیل ظرفیت بزرگ اقتصادی، نظامی و تکنولوژیکی و دیپلماتیک لازم بری چنین کاری را دارا است. قدرت یابی چین می تواند تأثیرات پراهمیتی بر نظام بین الملل موجود بگذارد. رشد سریع قابلیت های چین در این سال های اخیر با توجه به اهمیت و گستره تأثیرگذاری آن بر سطوح مختلف سیاست بین الملل، در رویکردهای متفاوت نظری بررسی شده و گمانه هایی پیرامون تأثیرات احتمالی آن در آینده ای نزدیک مطرح است. نظریات ارائه شده در این باب را به دو دسته کلی می توان تقسیم کرد: نظریاتی که برمسالمت آمیز بودن ظهور چین و تداوم ثبات در روابط آن با ایالات متحده به عنوان هژمون تأکید دارد. نظریاتی که چالش زا بودن ظهور چین و رقابت، تنش و شکنندگی روابط آن با آمریکا را در کانون توجه دارد. قدرت یابی چین بالضروره نوعی خاص از الگوی رفتاری را در میان قدرت های بزرگ حاکم خواهد ساخت. در این وضعیت تعامل میان چین و قدرت مسلط (هژمون) و نیز نحوه تأثیرگذاری این مؤلفه بر سایر قدرت های موجود از اهمیت ویژه ای برخوردار می گردد (CRS Report for Congress, 2021).

این نگرانی در این سند راهبردی این گونه بازنمایی شده است: «جمهوری خلق چین تنها رقیبی است که هم قصد دارد نظم بین المللی را تغییر دهد و هم قدرت اقتصادی، دیپلماتیک، نظامی و تکنولوژیکی برای انجام آن را دارد. پکن جاه طلبی دارد که حوزه نفوذ افزایش یافته در اقیانوس هند و اقیانوس آرام ایجاد کند و به قدرت پیشرو در جهان تبدیل شود. این کشور از

ظرفیت تکنولوژیک و نفوذ فزاینده خود بر نهادهای بین‌المللی استفاده می‌کند تا شرایط مسالمت‌آمیزتری را برای مدل اقتدارگرایی خود ایجاد کند و استفاده از فناوری و هنجارهای جهانی را برای برتری دادن به منافع و ارزش‌های خود شکل دهد. پکن اغلب از قدرت اقتصادی خود برای اجبار کشورها استفاده می‌کند. این کشور از باز بودن اقتصاد بین‌المللی سود می‌برد و درعین حال دسترسی به بازار داخلی خود را محدود می‌کند و به دنبال این است که جهان را بیشتر به جمهوری خلق چین وابسته کند و درعین حال وابستگی خود را به جهان کاهش دهد. جمهوری خلق چین همچنین در حال سرمایه‌گذاری در نظامی است که به سرعت در حال مدرن شدن است، توانایی فزاینده‌ای در هند و اقیانوس آرام دارد، و در حال افزایش قدرت و نفوذ در سطح جهانی است - همه این‌ها در حالی است که به دنبال از بین بردن اتحاد‌های ایالات‌متحده در منطقه و سراسر جهان است (National Strategy Security, United States 2022).

در ادامه همین موضوع چنین آمده است: «ما می‌خواهیم متحدان ما در منطقه‌ی هند و اقیانوسیه به‌اتفاق متحدان اروپایی ما، با ایستادگی در برابر روسیه و همکاری با ما، اتحادیه اروپا و بریتانیا در رقابت با جمهوری خلق چین، در شکل دادن به نظامی که همه ما آرزوی رسیدن به آن را داریم، همکاری کنند. این کار آن‌ها لطفی به ایالات‌متحده آمریکا نیست. متحدان ما می‌دانند که فروپاشی نظم بین‌المللی در یک منطقه درنهایت خطر فروپاشی را به سایر مناطق نیز سرایت می‌دهد (National Strategy Security, United States, 2022).

رویکرد همکاری ژئوپلیتیکی: رویکرد چین به‌عنوان همکار را نخستین بار هنری کسینجر این مدیر - محقق کهنه‌کار آمریکایی در کتاب معروف خود بنام «چین» مطرح کرد، پس‌از آن تعدادی از رئالیست‌ها و سایر نحله‌های فکری به این رویکرد پیوستند. بر این مبنا کسینجر تأکید دارد که صحنه و مسائل استراتژیک در آسیا کاملاً متفاوت با اروپای قرن نوزدهم و بیستم و نیز دوران جنگ سرد است و به همین دلیل سیاست آمریکا نباید به دلایلی چون مدرنیزاسیون نظامی چین، در پی تکرار الگوهای رفتاری گذشته در قبال این کشور برآید. با عنایت به استدلال فوق‌الذکر کسینجر معتقد است که چالش احتمالی چین در میان مدت با هر چشم‌اندازی، چالش اقتصادی، سیاسی و نه نظامی خواهد بود. چین در شرایط حال و آینده خواهان همکاری با آمریکا خواهد بود (Kissinger, 2007).

کسینجر و سایر متفکران و صاحب‌نظران حوزه پاسیفیک مانند برژینسکی، ایکنبری، روزکرانس و... در خصوص رفتار چین بر این باورند که: ایالات‌متحده باید در پی آن باشد تا چین را به‌وسیله قواعد بازی سیستم‌های تجاری و اقتصادی وارد روند جهانی شدن سازد. آن‌ها معتقد بودند مشارکت چین در اقتصاد جهانی، فرآیند اصلاحات اقتصادی چین را تسهیل می‌کند، چین را متناسب با توانایی رشدش پاسخگو می‌سازد و جایگاه این کشور را در تقویت ثبات و رونق شرق آسیا تحکیم می‌بخشد (کولایی و دیگران، ۱۳۹۳: ۱۶۲).

برژینسکی نیز رویکرد همکاری چین و آمریکا را تأیید می‌کند او می‌نویسد: ورود چین به اقتصاد جهانی و سازمان‌های مهم آن به‌ویژه سازمان تجارت جهانی، نقاط اتصال آن به این عرصه را به‌شدت افزایش داده، تعمیق بخشیده، این کشور را در وضعیت وابستگی متقابل با سایرین قرار داده است. از آنجاکه یک‌رویه وابستگی متقابل، آسیب‌پذیری متقابل است. این امر نیز قابلیت تهدید زایی چین برای نظام بین‌الملل را کاهش می‌دهد. بر این اساس برژینسکی بر آن است که چین تا آینده قابل پیش‌بینی تهدیدی علیه ایالات‌متحده و نظام بین‌الملل نیست، لذا باید با آن وارد گفتگو شد. برژینسکی معتقد است چین مسالمت‌جو و آرام و متمایل به همکاری، ثبات در اوراسیا را به‌مثابه مرکز ثقل سیاست بین‌الملل در قرن بیست‌ویک تا حد زیادی تضمین خواهد کرد، بنابراین از نگاه وی ایالات‌متحده باید با تغییر بنیادی رویکرد خود نسبت به چین، آن را

به‌عنوان شریکی عمده در ثبات اوراسیا و بازیگر کلیدی در نظام بین‌الملل در نظر گیرد (Zbigniew Brzezinski 2003: 54-58).

رویکرد همکاری یکی از پنج نوع رفتار ژئوپلیتیکی است که بازیگران در عرصه ژئوپلیتیک نظام جهانی نسبت به یکدیگر بروز می‌دهند. سه موضوع مهم و جهانی که عرصه همکاری میان ایالات‌متحده آمریکا و چین را در این سند قابل‌مشاهده است عبارت است از، اقتصاد جهانی، آب‌وهوا و سلامت. برای رفع مشکلات این سه موضوع بسیار مهم همه بازیگران که در عرصه جهانی با آن درگیرند و ضرورت همکاری بین‌المللی بین بازیگران بزرگ اجتناب‌ناپذیر است. به بخشی از این سند در این خصوص بنگرید: «درعین‌حال، جمهوری خلق چین در اقتصاد جهانی نیز نقش محوری دارد و تأثیر قابل‌توجهی بر چالش‌های مشترک، به‌ویژه تغییرات آب‌وهوا و سلامت عمومی جهانی دارد. این امکان برای ایالات‌متحده و جمهوری خلق چین وجود دارد که به‌طور مسالمت‌آمیز همزیستی کنند و باهم در پیشرفت بشر سهیم باشند» (National Strategy Security, United States 2022).

ایالات‌متحده آمریکا درعین‌حال که با چین در عرصه بین‌المللی در تقابل، چالش و رقابت شدید قرار دارد، اما همکاری را برای روابط بین دو کشور و در عرصه بین‌المللی در حوزه‌های ذکرشده لازم می‌داند. ظرفیت‌ها و اولویت‌های همکاری بین دو کشور که می‌تواند دو کشور را روبه‌جلو حرکت دهد از مقابله با مواد مخدر، تهدیدات همه‌گیر تا مسائل اقتصاد کلان را دربر می‌گیرد. به بخش‌هایی از این سند بنگرید: «همیشه مایل به همکاری با جمهوری خلق چین درجایی هستیم که منافع ما هماهنگ باشد. ما نمی‌توانیم اجازه دهیم اختلاف‌نظرهایی که ما را از هم جدا می‌کند، ما را از حرکت به جلو در اولویت‌هایی که ایجاب می‌کنند باهم، به نفع مردم و به نفع جهان، کار کنیم، باز دارد. این شامل آب‌وهوا، تهدیدات همه‌گیر، عدم اشاعه، مقابله با مواد مخدر غیرقانونی، بحران جهانی غذا، و مسائل کلان اقتصادی می‌شود. به‌طور خلاصه، ما در هرکجا که بتوانیم با جمهوری خلق چین تعامل سازنده‌ای خواهیم داشت، نه به‌عنوان لطفی که به ما یا هر کس دیگری می‌شود، و هرگز در ازای کناره‌گیری از اصول خود، بلکه به این دلیل که کار با هم برای حل چالش‌های بزرگ چیزی است که جهان از آن انتظار دارد. قدرت‌های بزرگ، و چون مستقیماً به نفع ماست. هیچ کشوری نباید به دلیل اختلافات دوجانبه از پیشرفت در موضوعات فراملی وجودی مانند بحران آب‌وهوا جلوگیری کند» (National Strategy Security, United States 2022).

ناتو در نشست مادرید در راهبرد امنیتی خود نیز به همکاری و تعامل با چین در صورت نیاز به رقابت ژئوپلیتیکی با این کشور را در اهداف راهبردی خود گنجانده است. در ماده ۱۴ این سند آمده است: «ما برای تعامل سازنده با جمهوری خلق چین از جمله ایجاد شفافیت متقابل با حفظ حفاظت از منافع امنیتی اتحاد، باز برخورد می‌کنیم. ما به‌عنوان متحدین، مسئولانه با یکدیگر همکاری خواهیم کرد تا به چالش‌های نظام‌مند ایجادشده توسط جمهوری خلق چین برای ایجاد تفرقه در اتحاد محافظت خواهیم کرد. ما آگاهی مشترک خود را افزایش خواهیم داد و در برابر تاکتیک‌های اجباری و تلاش‌های جمهوری خلق چین برای ایجاد تفرقه در اتحاد محافظت خواهیم کرد. ما از ارزش‌های مشترک خود و نظم بین‌المللی مبتنی بر قوانین از جمله آزادی دریانوردی دفاع خواهیم کرد (NATO, 2022 Strategic Concept).

اهمیت روزافزون منطقه اقیانوس هند و اقیانوس آرام ایندو-پاسیفیک چشم‌انداز ژئوپلیتیکی در حال تحول شرق آسیا این منطقه را به مرکز ثقل تغییر قدرت جهانی تبدیل کرده است. ظهور چین به‌عنوان یک قدرت اقتصادی، نفوذ فزاینده هند به‌عنوان یکی از بازیگران در حال ظهور سیاست جهانی و افزایش گسترده حجم مبادلات تجاری در اقیانوس هند باعث شده که ایندو-پاسیفیک نه تنها مهم‌ترین، بلکه مورد مناقشه‌ترین منطقه جهان تبدیل شود. به‌عبارت‌دیگر، منطقه ایندو-پاسیفیک به نقطه قانونی رقابت قدرت‌های بزرگ در قرن بیست‌ویکم تبدیل شده است. ظهور ایندو-پاسیفیک به‌عنوان یک فضای جغرافیایی جدید (که اقیانوس‌های هند و آرام را در کنار هم قرار می‌دهد) بیانگر واقعیت استراتژیک جدید قرن بیست‌ویکم

است و به مرکز جنگ قدرت امریکا و چین تبدیل شده است (Amiri and Ghafarizadeh, 2020: 132). استراتژی امنیت ملی آمریکا در سال ۲۰۱۷، ایندو-پاسیفیک را به عنوان منطقه‌ای توصیف می‌کند که در آن یک «رقابت ژئوپلیتیکی بین دیدگاه‌های آزاد و سرکوبگر نظم جهانی در حال وقوع است» و جایی است که چین از انگیزه‌ها و محرک‌های اقتصادی، اعمال نفوذ و تهدیدات نظامی ضمنی برای متقاعد کردن سایر کشورها با توجه به برنامه‌های سیاسی و امنیتی خود استفاده می‌کند» (Ayres, 2019: 3). در چهار سند کلیدی از جمله استراتژی ایندو-پاسیفیک امریکا اساساً امنیت ملی، استراتژی دفاع ملی، گزارش استراتژی ایندو-پاسیفیک و ایندو-پاسیفیک آزاد و باز گنجانده شده است. دولت ترامپ در همین راستا در سال ۲۰۱۷ نام فرماندهی نظامی امریکا در اقیانوس آرام را به «فرماندهی ایندو-پاسیفیک امریکا» تغییر داد (Koller, 2021: 5). در واقع باروی کار آمدن ترامپ، تهدید چین جدی‌تر گرفته شد و استراتژی ایندو-پاسیفیک ترامپ رویکرد رقابتی‌تری نسبت به چین در مقایسه با استراتژی آسیا-اقیانوسیه اوباما یا چرخش به آسیا ترسیم کرد. همچنین در استراتژی ایندو-پاسیفیک دولت بایدن در سال ۲۰۲۲، چین در کانون اصلی قرار دارد و خاطرنشان می‌کند که امریکا چالش چین در منطقه ایندو-پاسیفیک را بر همکاری با متحدان ناتو برای رویارویی با چالش روسیه در شرق اروپا اولویت خواهد داد. این استراتژی بیان می‌دارد که پکن در حال استفاده هم‌زمان از قدرت اقتصادی، دیپلماتیک، نظامی و فناوری برای گسترش حوزه نفوذ خود در ایندو-پاسیفیک است و به دنبال تبدیل شدن به «بانفوذترین قدرت جهان» است (Times, 2022: 2).

تمرکز و تأکید مداوم راهبرد دفاع ملی در سال ۲۰۲۲ دولت بایدن بر «مهار چین نشان‌دهنده استمرار استراتژی دفاع ملی در سال ۲۰۱۸ ترامپ است. به عنوان سنگ بنای امنیتی خود استراتژی دفاعی دولت بایدن بر بازدارندگی یکپارچه برای جلوگیری از حملات در خشکی و دریا تأکید می‌کند. استراتژی دفاع ملی در سال ۲۰۲۲ همچنین نشان‌دهنده تلاش‌های مداوم دولت بایدن برای تقویت اتحادها با هند، استرالیا و ژاپن برای مقابله بانفوذ چین در منطقه ایندو-پاسیفیک است. استراتژی ایندو-پاسیفیک دولت بایدن از دو به یکپارچگی اقتصادی و تقویت اتحادهای امنیتی عنصر کلیدی تشکیل شده است که عمدتاً با کشورهای منطقه هندو اقیانوس آرام اشاره دارد. می‌توان گفت دولت بایدن تقویت اتحادها را به عنصر اصلی سیاست خارجی امریکا در منطقه تبدیل کرده است (Chen & et al, 2022). در مجموع امریکا خود را یک قدرت ایندو-پاسیفیک می‌داند و از آنجایی که این منطقه از لحاظ امنیتی و اقتصادی برای امریکا مهم است، این کشور در صدد حفظ هژمونی خود از طریق بازتعریف اتحادهای امنیتی و مشارکت‌های اقتصادی برای مهار نفوذ چین در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی است. ایالات متحده امریکا در این سند راهبردی منطقه هند و اقیانوس آرام را کانون ژئوپلیتیک قرن بیست و یکم می‌داند. یکی از برنامه‌های راهبردی ایالات متحده امریکا در اقیانوس هند و آرام تلاش برای برقراری آزادی دریاها و دریانوردی در این دو اقیانوس مهم از نظر تجارت آزاد بخش مهمی از تجارت جهانی را در بر می‌گیرد، همکاری و حمایت خواهد کرد. در این سند راهبردی چنین آمده است: «هند و اقیانوس آرام بخش عمده‌ای از رشد اقتصادی جهان را تأمین می‌کند و کانون ژئوپلیتیک قرن بیست و یکم خواهد بود. ایالات متحده به عنوان یک قدرت هند و اقیانوس آرام، منافع حیاتی در تحقق منطقه‌ای باز، به هم پیوسته، مرفه، امن و انعطاف‌پذیر دارد. ایالات متحده با سایر کشورهای منطقه همکاری خواهد کرد تا اقیانوس هند-پاسیفیک را باز و در دسترس نگه دارد و اطمینان حاصل کند که کشورها در انتخاب خود، مطابق با تعهدات تحت قوانین بین‌المللی، آزاد هستند. ما آزادی دریاها را تأیید خواهیم کرد و حمایت منطقه‌ای مشترکی برای دسترسی آزاد به دریای چین جنوبی ایجاد خواهیم کرد - راهی برای نزدیک به دوسوم تجارت جهانی دریایی و یک چهارم کل تجارت جهانی.» (National Strategy Security, United States 2022).

یکی از ویژگی‌های اسناد راهبردی ایالات متحده آمریکا با چین وجود هم‌زمان سه مؤلفه تقابل، رقابت و همکاری به‌طور هم‌زمان است. در سند راهبردی ناتو نیز این ویژگی می‌توان یافت. در خصوص همکاری ایالات متحده آمریکا با چین در ماده ۱۴ این سند می‌خوانیم: «ما برای همکاری سازنده با جمهوری خلق چین از جمله ایجاد شفافیت متقابل، باهدف حفاظت از منافع امنیتی اتحاد، باز برخورد می‌کنیم، ما به‌عنوان متحدین، مسئولانه با یکدیگر همکاری خواهیم کرد» (NATO, Strategic Concept, 2022). اگرچه آمریکایی‌ها برای سال‌های متمادی چین را به‌عنوان یک «سهامدار مسئول» در منطقه شرق آسیا می‌دیده‌اند، اما اکنون همراه با ترس از کاهش وزن راهبردی خود در این منطقه، سیاست محدودسازی در حوزه‌های اقتصاد سیاسی، ژئوپلیتیکی و فناوری چین را در پیش گرفته‌اند و در پرتو چنین سیاستی، به دنبال دائمی‌سازی تصاعد بحران و تنش در منطقه شرق آسیا برای چین هستند. در فرجام به نظر می‌رسد که افزون بر موضوعات راهبردی، ژئوپلیتیکی و اقتصاد سیاسی، تصمیم‌گیران آمریکایی از نظر روانشناسی سیاسی نیز برآمدن چین را قابل قبول نمی‌دانند؛ نخبگان سیاسی آمریکا از نظر هنجاری و ارزشی تولید ثروت را مختص نظم لیبرالی و دموکراسی غربی تحلیل می‌کنند و بازتولید نظم جدید از سوی چینی‌ها چالش جدی فراروی نظم لیبرالی است در این قالب از منظر ایالات متحده چین یک چالش چندوجهی راهبردی، روانی، اقتصادی و فن‌آوری خواهد بود که چنین شرایطی باعث شده تا در برهه‌های مختلف تنش و بحران در دو سوی گوی‌های آونگ به اوج خود برسد (کرمی و محمدی، ۱۳۹۸: ۱۴۲).

نتیجه‌گیری

بر اساس قانون «گلدواتر - نیکلز» مبنی بر تدوین راهبرد امنیت ملی آمریکا از دوره رونالد ریگان (۱۹۸۶) تاکنون (هفت بار) این راهبرد تدوین شده است. جو بایدن که در سال ۲۰۲۰ میلادی پیروز انتخابات آمریکا شد در سال ۲۰۲۲ راهبرد امنیت ملی دولت خود را نگارش و به مجلس نمایندگان ارسال کرد. رفتار ژئوپلیتیکی چین از منظر این راهبرد را می‌توان به سه گونه رفتار چالش ژئوپلیتیکی، رقابت ژئوپلیتیکی و همکاری ژئوپلیتیکی دسته‌بندی نمود. این سند راهبردی دوره بایدن و سند راهبردی ناتو نگرانی از چالش ژئوپلیتیکی چین بیش از شش سند راهبردی دوران گذشته ریاست جمهوری‌های آمریکا به چشم می‌خورد. آمریکا در هر دو سند راهبردی چین را مهم‌ترین چالش ژئوپلیتیکی خود در نظام ژئوپلیتیک جهانی و منطقه ژئوپلیتیکی ایندو - پاسیفیک مهم‌ترین منطقه‌ای که در آینده چالش و نزاع ژئوپلیتیکی بین این دو کشور در آن شکل خواهد گرفت، قلمداد می‌کند. تنظیم‌کنندگان این سند معتقدند رقابت ژئوپلیتیکی تغییر می‌کند و اغلب پیچیده می‌شود. زمینه‌ای که در آن می‌توان به چالش‌های مشترک پرداخت، درحالی‌که این مشکلات اغلب باعث تشدید رقابت و در ادامه چالش ژئوپلیتیکی می‌شوند.

نگارندگان این سند معتقدند که اگرچه هند و اقیانوس آرام جایی است که نتایج چالش در آن سریع شکل می‌گیرد، اما در آنجا ابعاد جهانی قابل توجهی برای این چالش وجود دارد. به نظر می‌رسد منطقه ژئوپلیتیکی ایندو - پاسیفیک که از ترکیب کشورهای پیرامون اقیانوس هند و آرام دربر می‌گیرد به رهبری دو کشور چین و هند و با حضور و مشارکت آمریکا در این منطقه به دلیل اهمیت ژئواکونومیک و ژئوپلیتیکی آن در آینده است. آمریکا به سرعت پیمان‌هایی را با بازیگران مهم این منطقه طی دو سال گذشته منعقد نموده است پیمان آمریکا، هند، ژاپن، استرالیا (کوام) و پیمان آمریکا، بریتانیا، استرالیا (آکوس) از آن جمله‌اند. در این کلان منطقه رقابت شدید ژئوپلیتیکی در درازمدت به شکل‌گیری یک چالش و نزاع ژئوپلیتیکی بین بازیگران پیرامون موضوعات مختلف حل‌نشده با چین دور از ذهن نیست. این سند معتقد است بسیاری از متحدان و شرکای ما، به‌ویژه در اقیانوس هند و اقیانوس آرام، در خط مقدم اجبار جمهوری خلق چین ایستاده‌اند و به‌درستی مصمم هستند که به دنبال تضمین استقلال، امنیت و رفاه خود باشند.

یک رقابت ژئوپلیتیکی پایداری که بین ایالات متحده آمریکا و چین در منطقه پاسیفیک بیش از هفت دهه تداوم یافته است چالش ژئوپلیتیکی چین و تایوان است. ایالات متحده آمریکا در عین حال که از چین واحد دفاع و مخالف استقلال تایوان است اما تایوان را به عنوان یک چالش ژئوپلیتیکی برای فشار بر چین و استفاده از ظرفیت اقتصادی و فروش سلاح به این کشور بهره اقتصادی، نظامی، سیاسی و ژئوپلیتیکی لازم را می برد. در رفتار همکاری ژئوپلیتیکی سند راهبردی امنیت ملی ایالات متحده آمریکا به نقش همکاری چین با ایالات متحده آمریکا در مدیریت اقتصاد جهانی، آب و هوا و سلامت عمومی و بهداشت، پیوندهای خانوادگی و دوستی بین مردم دو کشور، تهدیدات همه گیر، عدم اشاعه، مقابله با مواد مخدر غیرقانونی، بحران جهانی غذا، و مسائل کلان اقتصادی، تعامل و شفافیت همچنین همکاری در آزادی دریایا به ویژه دریای چین جنوبی را می توان نام برد که نقش مهمی در تجارت و اقتصاد جهانی بازی می کند. در سند راهبردی امنیت ملی آمریکا آمده است که برای رفع این مشکلات موضوع بسیار مهم همه بازیگران که در عرصه جهانی با آن درگیرند و ضرورت همکاری بین المللی بین بازیگران بزرگ اجتناب ناپذیر است. این امکان برای ایالات متحده و جمهوری خلق چین وجود دارد که به طور مسالمت آمیز همزیستی کنند و باهم در پیشرفت بشر سهیم باشند. آنچه از سه سند راهبردی اخیر آمریکا (اوباما، ترامپ و بایدن) می توان دریافت به نظر می آید با افزایش قدرت چین در حوزه های اقتصادی، نظامی، فناوری و سیاسی رفتارهای ژئوپلیتیکی آمریکا و متحدانش نسبت به چین فزونی یابد و چین نیز آرام آرام ضریب ایستادگی اش در برابر آمریکا بیشتر کند و در دو دهه آینده شاهد منازعات بیشتر و تقابل ژئوپلیتیکی این دو کشور در ژئوپلیتیک نظام جهانی باشیم.

حامی مالی

این اثر حامی مالی نداشته است.

سهام نویسندگان

نویسندگان در انجام این پژوهش سهم برابر دارند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می دارند، هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان از افرادی که در چاپ مقاله همکاری داشته اند، تشکر می کنند.

منابع

- ۱) اندیشکده مطالعات راهبردی (۱۳۹۶). راهبرد امنیت ملی ایالات متحده آمریکا.
- ۲) جالینوسی، احمد؛ و باقری، مژگان (۲۰۱۵). بررسی سند استراتژی امنیت ملی آمریکا (۲۰۱۵) و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه تاریخ، ۱۰(۳۷)، ۲۱۰-۲۲۲.
https://mag.iga.ir/article_712912_4b0d3fdca2638575f4ef77a469f5135.pdf
- ۳) جان پرور، محسن؛ و قربانی سپهر، آرش (۱۴۰۰). تبیین فلسفی - مفهومی ژئوپلیتیک شهری. جغرافیا (فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران)، ۱۹(۶۸)، ۱۶۴-۱۸۴.
https://mag.iga.ir/article_245433_a8a18f8bc5d342c85ea9e9745ca20b22.pdf
- ۴) حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۹۶). اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک، تهران: انتشارات امیرکبیر.
- ۵) حسینی، حسین؛ و توکلی، سعید (۲۰۱۵). راهبرد امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در مقابله با دیپلماسی عمومی آمریکا.
- ۶) حسینی، سیده سمیرا؛ جان پرور، محسن (۱۳۹۶). تبیین مؤلفه‌های ژئوپلیتیک مؤثر بر مداخله بشردوستانه بر اساس دیدگاه‌ها و نظریه‌های ژئوپلیتیک و مداخله بشردوستانه، پژوهش‌های جغرافیای سیاسی، ۲(۱)، ۲۹-۴۲.
https://pg.um.ac.ir/article_25349_16172478be854e41c22edf33a8be34a7.pdf
- ۷) خدادادی، علیمردان (۲۰۰۷). معرفی و خلاصه کتاب خارجی: راهنمای راهبرد دانشکده جنگ ارتش آمریکا. نگرش راهبردی، ۷(۸)، ۱۹۱-۲۰۴.
- ۸) دفتر مطالعات سیاسی مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۸). تغییر جایگاه غرب آسیا در اسناد راهبردی آمریکا و پیامدهای آن بر امنیت ملی ایران. دفتر مطالعات سیاسی، شماره مسلسل: ۱۶۴۷۸.
- ۹) دهقانی فیروزآبادی، سید جلال (۱۳۹۶). جلد اول، نظریه‌های روابط بین‌الملل، تهران: انتشارات سمت.
- ۱۰) زارعی، بهادر (۱۴۰۱). چالش‌های ژئوپلیتیکی و توسعه ملی چین، فصلنامه مجلس و راهبرد، ۲۴(۱۳)، ۱۰۲-۸۷.
- ۱۱) زارعی، بهادر (۱۴۰۱). نگاهی نو به توسعه چین، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۱۲) زرقانی، هادی؛ و احمدی، ابراهیم (۱۳۹۸). انگاره دولت ملی در بینش ژئوپلیتیک پسامدرن، فصلنامه جغرافیا، ۱۷(۶۱)، ۵۳-۳۸.
https://mag.iga.ir/article_246993_f6b90a2f4c5eb04224da1ec29f68649c.pdf
- ۱۳) سریع القلم، محمود (۱۴۰۱). نقش چین در نقشه جایگزین آمریکا به جای برجام چیست، پایگاه اطلاع‌رسانی و خبری جماران. تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۷.
- ۱۴) عزتی، عزت‌الله (۱۳۹۵). ژئوپلیتیک در قرن بیست و یکم، تهران: انتشارات سمت.
- ۱۵) عله پور، مهرداد (۱۴۰۰). ایندو پاسیفیک و ضرورت نگاه جدی‌تر جمهوری اسلامی ایران به آن، فصلنامه تحقیقات سیاسی و بین‌المللی، ۴۹(۳۵).
<https://sanad.iau.ir/journal/pir/Article/688253?jid=688253>
- ۱۶) فلینت، کالین (۱۳۹۵). مقدمه‌ای بر ژئوپلیتیک، مترجمان: قالیباف، محمدباقر و پور موسوی، سید موسی، تهران: انتشارات قومس.
- ۱۷) قوام، سید عبدالعلی (۱۴۰۰). روابط بین‌الملل: نظریه‌ها و رویکردها، تهران: انتشارات سمت.
- ۱۸) کاردان، عباس (۱۳۹۰). جنگ نرم، دموکراسی سازی ایالات متحده آمریکا نظریه امپریالیسم فرهنگی، فصلنامه راهبرد فرهنگ، چاپ زمستان.
- ۱۹) کرمی، جهانگیر؛ شاه‌محمدی، پریسا (۱۳۹۸). هژمونی، ژئوپلیتیک و مناسبات چین - آمریکا، فصلنامه آسیای مرکزی و قفقاز، ۱۰۵(۱۲)، ۱۳۵-۱۵۱.
http://ca.ipisjournals.ir/article_36193_1530ff3ec568148c7999bbf0cd4dc5e5.pdf
- ۲۰) کهرودی، حسین؛ کوچکی و سجاد بالادانی (۲۰۱۰). بررسی راهبرد امنیت هسته ای آمریکا در امنیت ملی کشورهای غیر متعهد.
- ۲۱) کسینجر، هنری آ (۱۳۹۵). چین، مترجم: حسین رأسی، تهران: انتشارات نگاه معاصر.
- ۲۲) کولابی، الهه؛ و نیک‌نام، رضا (۱۳۹۳). چالش راهبردی چین و ایالات متحده بر سر هژمونی جهانی، پژوهش‌های راهبردی سیاست، ۱۱(۳).
- ۲۳) کوهن، سائل برنارد (۲۰۰۳). ژئوپلیتیک نظام جهانی، مترجم: عباس کاردان، تهران: ابرار معاصر.
- ۲۴) لاکوست، ایو (۱۳۹۱). از ژئوپلیتیک تا چشم‌انداز، ترجمه: سیروس سهامی، تهران: پژوهشکده امیرکبیر.
- ۲۵) لشگری، احسان (۱۴۰۲). مؤلفه‌های اثر گذار ژئوپلیتیک بر نقض موضع بی‌طرفی ایران در جنگ جهانی اول (۱۹۱۴-۱۹۱۸). جغرافیا (فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران) ۲۱ (۷۷)، ۱۹۹-۱۹۳.
https://mag.iga.ir/article_704869_afe941409a441a498f0619a8bc9321eb.pdf
- ۲۶) مجتهد زاده، پیروز (۱۳۹۱). فلسفه و کارکرد ژئوپلیتیک، تهران: انتشارات سمت.

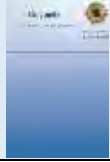
- (۲۷) مرادیان، محسن، و رضانی تکلیمی، داوود. (۱۳۹۱). رفتارشناسی و سناریوی نظامی آمریکا و تاثیر آن بر امنیت ملی ج.ا. ایران. امنیت پژوهی، ۱۱(۳۹)، ۷۱-۸۹. <https://sid.ir/paper/474537/fa>
- (۲۸) مشیرزاده، حمیرا (۱۳۹۵). تحول در نظریه‌های روابط بین‌الملل، تهران: انتشارات سمت.
- (۲۹) مظاهری، مصطفی؛ کامران دستجردی، حسن؛ یزدان پناه درو، کیومرث؛ و واثق، محمود (۱۴۰۲). تبیین نقش عوامل جغرافیایی و مولفه های ژئوپلیتیکی در شکل گیری روابط ژئوپلیتیک (با رویکردی انتقادی و نو). جغرافیا (فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران)، ۲۱(۷۹)، ۸۵-۱۰۸. https://mag.iga.ir/article_708408_74bca096c613b1e9d3a3b54f43ac9ffa.pdf
- (۳۰) منزلی، عباس علی (۲۰۲۰). تطبیق برنامه های تدبیر اسناد راهبردی امنیت ملی آمریکا.
- (۳۱) میور، ریچارد (۱۳۷۹). درآمدی نو بر جغرافیای سیاسی، تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.
- (۳۲) هاگت، پیتر (۱۳۹۱). جغرافیا ترکیبی نو، تهران: انتشارات سمت.
- (۳۳) واثق، محمود؛ احمدی، سید عباس؛ حافظ نیا، محمدرضا، و عیسی نژاد، سید محمد (۱۳۹۶). تبیین معرفت‌شناختی از مفهوم و ماهیت ژئوپلیتیک. پژوهش های جغرافیای سیاسی، ۲(۲)، ۶۵-۸۵. <http://Doi.org/10.22067/pg.v2i8.70362>
- 34) Agnew, J. A. (2003). Geopolitics: Re-visioning world politics. Psychology press.
- 35) Ahmadi Nohdani, S. (2019). Geopolitical view of French geographers and thinkers on Iran, Geopolitics Quarterly, 15(55), Autumn Volume, pp. 221-270. [Persian].
- 36) Alapour, M. (2020). Indo-Pacific and the need for the Islamic Republic of Iran to take a more serious look at it, Political and International Research Quarterly, No. 49. [persian]
- 37) Alapour, M. (2021). Indo-Pacific and the need for the Islamic Republic of Iran to take a more serious view of it, Quarterly Journal of Political and International Research, No. 49. <https://sanad.iau.ir/journal/pir/Article/688253?jid=688253>
- 38) Amiri, Gh., & Mehrshad, M. (2022). The strategic approach of America and India to the Indo-Pacific region. Political and International Approaches, 14(1), 123-148. [persian].
- 39) Ayres, A. (2019). The US Indo-Pacific Strategy Needs More Indian Ocean. Council on Foreign Relations.
- 40) Bayat, H.R., Ahmadi, A., Zaki, Y., & Etaat, J. (2020). Explaining the Pattern of Regional Power Relations in the Syrian Geopolitical Crisis, Geopolitics Quarterly, Year 16, Issue 1, Spring, pp. 74 – 37. [Persian].
- 41) Biden, J. (2021). Interim National Security Strategic United States of America Guidance, The White House.
- 42) Blackwell, M. (2006). Political Geography, Routledge Press.
- 43) Bluet, B. (2001). Geopolitics and Globalization in the Twentieth Century, London: Reaction Books
- 44) Brzezinski, Z. (2003). "living with China," The national interest.
- 45) Chen; T., & Nance, A., & Sumner, H. (2022). Water wars: AUKUS goes hypersonic <https://www.lawfareblog.com/water-wars-aukus-goes-hypersonic>.
- 46) China's Unpeaceful Rise. (2006). Current History, Vol. 105, No. 690.
- 47) Clapsa, k. (2006). Man, The State, and War. New York: Columbia University Press.
- 48) Cohen, S.B. (2009). Geopolitics of the world System. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- 49) Dehghani Firouzabadi, S.J. (2016). Theories of International Relations, first volume, Tehran: Samit Publications. [persian]
- 50) Deutsch, K. W. (1988). The analysis of international relations. Prentice Hall.
- 51) Dodds, K. (2000). Geopolitical Traditions, A century of Geopolitical thought, Routledge Publication.
- 52) Dodds, K. (2000). Geopolitics in a Changing World, England, Person Education Limited. DOI: [10.30495/PIR.2022.1946086.3404](https://doi.org/10.30495/PIR.2022.1946086.3404)
- 53) Freidman, M. (1982). Capitalism and Freedom, The University of Chicago Press, Chicago and London.
- 54) Friedman; G & Jacob, L. Sh. (2017). The Geopolitics of 2017 in 4 Maps,
- 55) Gray, C. S (1977). The Geopolitics of the Nuclear Era. New York, Russak & Company. Inc.
- 56) HafezNia, M.R., & Romina, E. (2019). Geopolitical strategy to solve the pandemic crisis. International Quarterly of Geopolitics, 16(60), 1-9. [Persian].
- 57) HafezNia, M.R. (2006). Principles and Concepts of Geopolitics, Tehran: Amirkabir Publications. [persian].
- 58) Haggett, P. (2001). Geography: A Global Synthesis. Publisher: Prentice Hall.
- 59) Haggett, P. (2013). New Combined Geography, Tehran: Samit Publications. [persian]

- 60) Haji Yousefi, A.M., & Narouei, H. (2021). Geopolitics, geo-economics and prospects of cooperation between Iran and India in Chabahar. *International Quarterly of Geopolitics*, 17(63), 8-61. [Persian]
- 61) Hollis, M., & Smith, S. (1991). *Explaining and Understanding International Relations* (Clarendon Paperbacks) 1st Edition, Clarendon Press. doi: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room>
- 62) Hosseini, S.S., Janparvor, M. (2016). Explanation of the geopolitical components affecting humanitarian intervention based on the views and theories of geopolitics and humanitarian intervention, *Political Geography Research*, Volume 2, No. 1. https://pg.um.ac.ir/article_25349_16172478be854e41c22edf33a8be34a7.pdf
- 63) Hosseini, S., & Jan Parvor, M. (2016). Explanation of geopolitical components affecting humanitarian intervention based on the views and theories of geopolitics and humanitarian intervention, *Political Geography Researches*, Volume 2, Number 1. [persian]. <https://doi.org/10.22067/pg.v2i5.65954>
- 64) Ikenberry, j. (2008). "The Rise of China and the Future of the West: Can the Liberal System Survive?" *Foreign Affairs*, January/February 2008.
- 65) Jalinousi, A., & Mozghan, B., (2015). Review of the American National Security Strategy Document (2015) and its impact on the national security of the Islamic Republic of Iran. *History Quarterly*, 10(37). https://mag.iga.ir/article_712912_4b0d3fdcaa2638575f4ef77a469f5135.pdf
- 66) Jan Parvar, M., and Ghorbani Sepehr, A. (2021). Philosophical-conceptual explanation of urban geopolitics. *Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Society)*, 19(68), 164-184. https://mag.iga.ir/article_245433_a8a18f8bc5d342c85ea9e9745ca20b22.pdf
- 67) Karmi, J., Shahmohammadi, P. (2018). Hegemony, Geopolitics and Sino-American Relations, *Central Asia and Caucasus Quarterly*, No. 105. http://ca.ipisjournals.ir/article_36193_1530ff3ec568148c7999bbf0cd4dc5e5.pdf
- 68) Kellner, P. (2021). Beyond "Indo-Pacific": Understanding Small Pacific Powers on Their Own Terms.
- 69) Kemp, G., & Harkavy, R. (1997). *Strategic Geography and the Changing*
- 70) Kissinger, H (2015). *China*, translator: Hossein Rasi, Tehran: Negah Maasear Publications. [persian]
- 71) Kolaei, E., Niknam, R. (2013). The strategic challenge of China and the United States over global hegemony, *Strategic Policy Research*, No. 11, 3rd year. [persian]
- 72) Kovalev, V., Kasyanov, V., Bortsov, Y. S., Goloborodko, A. Y., & Skudnova, T. D. (2017). The increase in geopolitical competition as a challenge (threat) to Russia's national security.
- 73) Lashgari, I. (2023). The components of geopolitical influence on the violation of Iran's neutrality position in World War I (1918-1914). *Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Society)*, 21 (77), 193-199. https://mag.iga.ir/article_704869_afe941409a441a498f0619a8bc9321eb.pdf
- 74) Markowitz, J. N., & Fariss, C. J. (2018). Power, proximity, and democracy: Geopolitical competition in the international system. *Journal of Peace Research*, 55(1), 78-93.
- 75) Mazaheri, M., Kamran Dastjardi, H, Yazdan Panahdar, K, and Vathagh, Mahmoud (2023). Clarifying the role of geographical factors and geopolitical components in the formation of geopolitical relations (with a new and critical approach). *Geography (Scientific quarterly of the Iranian Geographical Society)*, 21(79), 85-108. https://mag.iga.ir/article_708408_74bca096c613b1e9d3a3b54f43ac9ffa.pdf
- 76) Mearsheimer, J. (2021). The Inevitable Rivalry America, China, and the Tragedy of Great-Power Politics, *Foreign Affairs*, November/December.
- 77) Merriam Webster Dictionary.(2022).Springfield, Massachusetts, United.
- 78) Mojtahedzadeh, P. (2012). *Philosophy and function of geopolitics*, Tehran: Samet Publications. [persian]
- 79) Moshir Zadeh, H. (2015). *Evolution in the theories of international relations*, Tehran, Somit Publications. [persian]
- 80) Moslinejad, A. (2021). Explaining the impact of geo-economics in the competition between Saudi Arabia and Qatar. *International Quarterly of Geopolitics*, 17(62), 1-26. [Persian].
- 81) Muir, R. (2000). *A new introduction to political geography*, Tehran: Publications of the Geographical Organization of the Armed Forces. [persian].
- 82) NATO (2022). *Strategic Concept*, Adopted Head of State and Government Submit in Madrid, 29 June 2022.
- 83) NNS (National Security Strategy of the United States of America) (2010). 32.
- 84) NNS (National Security Strategy of the United States of America) (2015). 33.
- 85) NNS (National Security Strategy of the United States of America) (2017). 34.
- 86) NNS (National Security Strategy of the United States of America) (2022). 23.
- 87) Petsinger, M. (2016). *Geo-economics Fellow in the US and Americas Programmed at Chatham House*.

- 88) Prescott, J.R.V. (1978). The geography of frontiers and boundaries. New Jersey. Pub: Strategy”, Atlantic Monthly, Vol. 289, No. 1 and Experience Past: Strategy Security National Formulating). 2017. (M, Dalton., & J, Schaus., M, Cancian-. (CSIS (Studies International and Strategic for Center. Choices at Available”, Step First, Small If, Good a Is Guidance Security 18 November; Available at <https://www.swpberlin.org/en/point-of-view/president-trump->
- 89) Publisher: Carnegie Endowment for International Peace. Middle East.
- 90) Qavam, S.A. (2021). International Relations: Theories and Approaches, Tehran: Samet Publications. [persian].
- 91) Rosamond, B. (2000). Europeanization and discourses of globalization: Narratives of external structural context in the European Commission.
- 92) Saree Al-Qalam, M. (2021). What is China's role in America's alternative plan instead of the JCPOA, Jamaran news and information base. Date 10/27/1401. [in persian]
- 93) The Tragedy of Great Power Politics. (2001). London: www. Norton & Company.
- 94) Times, H. (2022). In its new Indo-Pacific strategy, the US commits to supporting India’s rise. February 13. <https://cset.georgetown.edu/article/in-its-new-indo-pacificstrategy-us-commits-to-supporting-indias>.
- 95) Trump, T(2017). Strategy Hinges on Russia”, The Foreign Policy Magazine, August 8. 38. Perthes, Volker at: <http://www.reuters.com/article/us-saudi-asiachinaidUSKBN16N0G9> 37. Rough.
- 96) UN Documents for Iran Security Council Resolution 1737 (2006).
- 97) UN Documents for Iran Security Council Resolution 1747 (2007).
- 98) UN Documents for Iran Security Council Resolution 1803 (2008).
- 99) UN Documents for Iran Security Council Resolution 1929 (2010).
- 100) UN Documents for Iran United Nations Security Council Sanctions (2006-2010).
- 101) Vasheq, M. (2016). epistemological explanation of the concept of geopolitics, Political Geography Research Quarterly, No. 10. [persian] DOI: 17.31005/PIR.2016.1986086.7772 https://pg.um.ac.ir/article_25903_5738c14f18ef8f018a5505d795b78730.pdf
- 102) Walt, S.M. (2023). Looking Ahead to 2023 Looking Back. January 4, A Columnist at Foreign Policy and International Relations in Harvard University.
- 103) Westphal, k. (2013). unconventional oil and Gas-Global consequences.
- 104) Zarei, B. (2021). A New Look at China's Development, Tehran: Tehran University Press. [persian]
- 105) Zarfani, H., & Ahmadi, I. (2018). The concept of the national government in the perspective of postmodern geopolitics, Geography Quarterly, 17 (61), 38-52. https://mag.iga.ir/article_246993_f6b90a2f4c5eb04224da1ec29f68649c.pdf

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Capacity Measurement in the Face of Earthquake in Tabriz Watershed

Seyed Jalalodin Khoshkanabi¹, Ahmad Nohegar² , Mohammad Javad Amiri³

1. Department of Environment planning, Aras International Campus, University of Tehran, Tehran, Iran..
E: a.seif@geo.ui.ac.ir
2. Department of Disaster Engineering, Education and Environmental Systems, Faculty of Environment, University of Tehran, Tehran, Iran, (Corresponding Author) E: hojat359@yahoo.com
3. Department of Disaster Engineering, Education and Environmental Systems, Faculty of Environment, University of Tehran, Tehran, Iran. E: mjamiri@ut.ac.ir

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords

Resilience
Fuzzy analysis
Earthquake
Strategy
District 2 of Tabriz

In this study, according to the possibility of earthquake crisis, the level of urban resilience and the response capacity of the district 2 of Tabriz were evaluated against earthquakes. At first, the effective indicators in resilience were prepared by Delphi technique and were categorized into 12 criteria. Next, the indices were weighted by ANP, and superimposed by SUM fuzzy. Spatial pattern of the clusters was analyzed by Moran's autocorrelation model; The relationship between the indicators and the level of resilience was analyzed by the GWR model. The results showed that the indicators of access to urban open spaces, urban impermeability and quality are the most important in resilience with of 0.174, 0.137 and 0.137 weight respectively. Approximately 35% of the district 2 of Tabriz has weak resilience against earthquakes, but about 65% has moderate to almost adequate resilience. The weak neighborhoods are related to the north-western neighborhoods (Golbad, Halmeh, Qorkhaneh, Shahid Montazeri and Gol-Gasht) and the suitable neighborhoods are Tabriz University, Elahi Parast, Zafaraniyeh, Sari Zira, Abbas Mirza and Golshahr. Moran's model shows the confirmation of the urban resilience clustering model of the region against earthquakes. The coefficients of the Geographic Weight Regression (GWR) model indicate the validity and accuracy of the model for predicting the level of resilience. The urban resilience evaluation framework and the preparation of spatial maps for resilience evaluation can be a practical guide to determine the strengths and weaknesses of a city against earthquakes. These results can help planners in spatial planning and urban environment.

Article History:

Received:
17 JU 2023
Received in revised form:
06 FE 2024
Accepted:
28 AP 2024
Available online:
20 AP 2024

Citation: Khoshkanabi, J., Nohegar, A. & Javad Amiri, M.. (2024). Capacity Measurement in the Face of Earthquake in Tabriz Watershed, Journal of Geography, 22 (81), 153-174.

 <http://doi.org/10.22034/iga.2024.2034264.1316>

© The Author (s).

Publisher: Iranian Geographical Associati

This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Extended Abstract

Introduction

Tabriz is located a short distance from the fault north of Tabriz, which is one of the areas with a very high relative risk in earthquake risk. The region of 2 municipalities of Tabriz, where many scientific and tourism centers are located, is at risk of earthquakes. In this study, according to the possibility of earthquake crisis, the level of urban resilience and the response capacity of the district 2 of Tabriz were evaluated against earthquakes.

Methodology

At first, the effective indicators in resilience were prepared by interview and nominal group method and Delphi technique and were categorized into 12 criteria. Next, the indices were weighted by ANP, the layers (indices) were superimposed with the SUM fuzzy. The neighborhoods of the region 2 were clustered by SVM, in terms of resilience and the spatial pattern of the clusters was analyzed by Moran's autocorrelation model; The relationship between the indicators and the level of resilience was analyzed by the GWR model. Finally, SWAT technique and QSPM matrix were used to develop operational strategies for poor neighborhoods.

Result and discussion

The results showed that the indicators of access to urban open spaces, urban impermeability and quality are the most important in resilience with fuzzy membership degrees of 0.174, 0.137 and 0.137 respectively. Approximately 35% of the district 2 of Tabriz has weak resilience against earthquakes, but about 65% has moderate to almost adequate resilience. The weak neighborhoods are related to the north-western neighborhoods (Golbad, Halmeh, Qorkhaneh, Shahid Montazeri and Gol-Gasht) and the suitable neighborhoods are Tabriz University, Elahi Parast, Zafaranih, Sari Zira, Abbas Mirza and Golshahr. Moran's model shows the confirmation of the urban resilience clustering model of the region against earthquakes. The coefficients of the GWR model indicate the validity and accuracy of the model for predicting the level of resilience. The results of the SWAT technique show that the studied factors are placed in the district 2 of Tabriz and in the fifth house (V) that the residents of the neighborhoods of district 2 of Tabriz in terms of being able to deal with the earthquake in the condition is medium to low. The strategies are also aggressive (SO) and its goal is to make maximum use of external opportunities with internal strengths and in this way maintain the external factors of the current conditions and grow and strengthen these conditions in the future.

Conclusion

The urban resilience evaluation framework and the preparation of spatial maps for resilience evaluation can be a practical guide to determine the strengths and weaknesses of a city against earthquakes. These results can help planners in spatial planning and urban environment. In addition, authorities can use the results to develop disaster risk reduction programs and policies. They can use the framework introduced in this study to identify areas of vulnerability that should be prioritized during resilience efforts.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

References

- 1) Alam, M. S. & Haque, S. M. (2022). Multi-dimensional earthquake vulnerability assessment of residential neighborhoods of Mymensingh City, Bangladesh: A spatial multi-criteria analysis-based approach. *Journal of Urban Management*, 11(1), 37-58. <https://doi.org/10.1016/j.jum.2021.09.001>
- 2) bagheri maragheh N, motamedi M, mafi E. Assessing the resilience of Shirvan city in the face of earthquakes. *jgs 2022*; 22 (64) :329-347 [Persian]. <https://doi.org/10.52547/jgs.22.64.329>
- 3) Byun, J. E., & D'Ayala, D. (2022). Urban seismic resilience mapping: a transportation network in Istanbul, Turkey. *Scientific reports*, 12(1), 8188. <https://doi.org/10.1038/s41598-022-11991-2>
- 4) Cong, Y. & Inazumi, S. (2024). Enhancing Urban Resilience with Smart Technologies and Predictive Analytics in Setagaya, Tokyo. 10.20944/preprints202403.0442.v1
- 5) Guo, Y. & Chen, W. Y. (2024). Monitoring tree canopy dynamics across heterogeneous urban habitats: A longitudinal study using multi-source remote sensing data. *Journal of Environmental Management*, 356, 120542. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2024.120542>
- 6) Li, H., Wang, Y., Zhang, H., Yin, R., Liu, C., Wang, Z., ... & Zhao, J. (2024). The spatial-temporal evolution and driving mechanism of Urban resilience in the Yellow River Basin cities. *Journal of Cleaner Production*, 141614. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2024.141614>
- 7) Mahmoudzadeh, H., Nazari, M., & Herischiyan, M. (2021). Assessing and evaluating the resilience of worn-out urban fabric against earthquakes (Case Study: Shahrekord). *Geographical Planning of Space*, 11(41), 163-182. [In Persian]. <https://doi.org/10.30488/GPS.2021.245297.3294>
- 8) maleki, S., razavii, S. M., & Ramazanpour Asadih, K. (2022). Measurement and Evaluation of Resilience to Earthquake Urban Areas (Case Study: Western District of Izeh City), 12(47), 187-202. [Persian]. <https://doi.org/10.30495/JUPM.2022.4231>
- 9) Meerow, S., Newell, J. P., & Stults, M. (2016). Defining urban resilience: A review. *Landscape and urban planning*, 147, 38-49. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2015.11.011>
- 10) Mohaqeqi, P., Ghadami, M., Azimi amoli, J., & Janbaz Ghobadi, G. R. (2021). An investigation of earthquake resilience with an emphasis on urban form: A case study on District 12 of Tehran. *Urban Structure and Function Studies*, 8(29), 245-273. [Persian]. <https://doi.org/10.22080/USFS.2021.3445>
- 11) Narjabadifam, P., Hoseinpour, R., Noori, M., & Altabay, W. (2021). Practical seismic resilience evaluation and crisis management planning through GIS-based vulnerability assessment of buildings. *Earthquake engineering and engineering vibration*, 20, 25-37. <https://doi.org/10.1007/s11803-021-2003-1>
- 12) Pakru N, Moosavi M S. Urban Resilience Assessment on Earthquake (Case Study: District 1 of Tabriz City). *jgs 2023*; 23 (68):7 [Persian]. <https://doi.org/10.52547/jgs.23.68.115>
- 13) Poursharifi, J., Tabibian, M., Masoud, M., & Toghyani, S. (2021). Evaluation of physical resilient of the city of Qazvin against earthquake with the approach of natural site of the city. *Geography (Regional Planning)*, 11(42), 91-114. [In Persian]. <https://doi.org/20.1001.1.22286462.1400.11.2.5.5>
- 14) Rajaei, S. A., Mansourian, H., & Soltani, M. (2021). Spatial analysis of urban resilience against earthquakes Case study: Region 1 of Tehran. *Sustainable city*, 4(1), 1-13. [Persian]. <https://doi.org/10.22034/JSC.2020.225370.1221>
- 15) Ribeiro, P. J. G., & Gonçalves, L. A. P. J. (2019). Urban resilience: A conceptual framework. *Sustainable Cities and Society*, 50, 101625. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2019.101625>
- 16) Spaans, M., & Waterhout, B. (2017). Building up resilience in cities worldwide—Rotterdam as participant in the 100 Resilient Cities Programme. *Cities*, 61, 109-116. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2016.05.011>
- 17) Zhang, B., Liu, Y., Liu, Y., & Lyu, S. (2024). Spatiotemporal Evolution and Influencing Factors for Urban Resilience in China: A Provincial Analysis. *Buildings*, 14(2), 502. <https://doi.org/10.3390/buildings14020502>

- 18) Gallardo, M., Otto, J. C., Gayo, E. M. & Sitzia, L. (2023). Reconstruction of Glaciers in the Western boundary of the Altiplano (18.5°-19°S): Singularities and insights on potential drivers of Quaternary Science Advances, Vol. 13, 100158. <https://doi.org/10.1016/j.qsa.2023.100158>.
- 19) Höfer, H. (1879). Gletscher und Eiszeit-Studien Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften mathematisch naturwissenschaftliche Klasse, Vol. 79, p. 331 - 367. https://www.zobodat.at/publikation_articles.php?id=146365.
- 20) Louis, H. (1955). Schneegrenze und Schneegrenzbestimmung, Geographisches Taschenbuch 1954, Vol. 55, 414-418.
- 21) Mark, B., Harrison, S. P., Spessa, A., New, M., Evans, D. G. A. & Helmens, K. F. (2005). Tropical Snowline changes at the last Glacial maximum: A Global assessment, Quaternary International, Vol. 138-139, 168-201. <https://doi.org/10.1016/j.quaint.2005.02.012>
- 22) Seif, A. (2015). Equilibrium-Line Altitudes of Late Quaternary Glaciers in the Zardkuh Mountain, Iran, Quaternary International, 2 (6), 126-143. <https://doi.org/10.22059/jgeope.2016.58674>
- 23) Seif, A. & Ali, B. (2018). Investigation of Glacial Effects and the Permanent Snow Lines on the Southern Slopes of the Hamadan Alvand Kuh, Journal of Geoscience and Environment Protection, 6 (6), 120-142. <https://doi.org/10.4236/gep.2018.66010>
- 24) Seif, A. & Ebrahimi, B. (2014). Combined use of GIS and experimental functions for the morphometric study of glacial cirques, Zardkuh Mountain, Iran. Quaternary International, Vol. 353, pp. 236-249. <https://doi.org/10.1016/j.quaint.2014.07.005>.
- 25) Schweizer, G. (1972). Klimatisch bedingte Geomorphologische und Glaziologische Züge der Hochregion vorderasiatischer Gebirge (Iran and Ostanatolien) [Climatically based geomorphological and glaciological characteristics of the high-altitude regions of Near Eastern mountains (Iran and Eastern Anatolia)] :Erdwissenschaftliche Forschung, Vol. 4, 221-236.

